

**SREČNO
1974**

Spet je leto naokoli. Prineslo nam je veliko novega, dobrega, pa tudi slabega. Svet je napravil velik korak naprej v razvoju znanosti in tehnike. To leto nam je prineslo tudi nova spoznanja o odnosih med ljudmi. Pri nas smo zasnovali temeljno listino naše družbe – ustavo. Vso njeno vsebino preveva prizadevanje, da bi v prihodnje človek – delavec sam odločal o svojem delu in življenju.

Leto je prineslo svetu tudi veliko gorja. Vojne še vedno divjajo. Te vojne pa že dolgo niso več samo lokalne. Svet je postal majhen in čedalje bolj medsebojno povezan in odvisen. Prizadevanja miroljubnih narodov, ki se bore za svojo svobodo in neodvisnost, so naša skupna prizadevanja.

To leto nas je tudi z energetske krize opozorilo, da viri energije niso neizčrpni in da bomo morali bolj skrbeti tudi za naše okolje, če hočemo ohraniti zdrav rod.

Tudi pri nas doma nam je to leto navrglo koš lepih uspehov, ki so rezultat naših skupnih naporov. To nam dokazujejo nove tovarniške dvorane, nove šole, ceste, seveda pa tudi precej težav, ki pa jih bomo s skupnimi močmi in dobro voljo lahko odpravili.

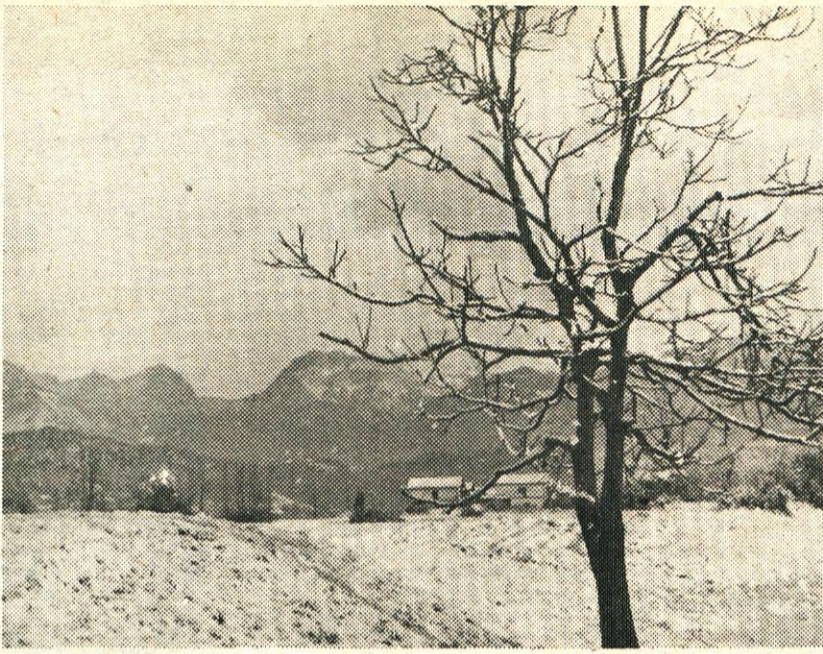
Nabrali smo si obilo novih izkušenj. Bogatejši smo za nova spoznanja v naši socialistični družbi. Zato lahko v novo leto stopamo z novimi načrti, s še trdnejšo voljo, da jih tudi uresničimo.

Kaj naj bi ob novem letu želeli bolj kot miru in miroljubnega sožitja vseh ljudi na svetu. Na svetu brez sovraštva.

Zatorej: srečno in bodimo še bolj drug drugemu – človek!

Vsem bralcem in sodelavcem Kamniškega občana veliko delovnih uspehov in srečno leto 1974

želi Uredniški odbor

SREČNO IN USPEŠNO LETO 1974 ŽELIJO VSEM OBČANOM IN DELOVNIM LJUDEM KAMNIŠKE OBČINE OBČINSKA SKUPŠČINA, DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE IN UREDNIŠTVO KAMNIŠKEGA OBČANA!

**KAMNIŠKI
OBČAN**

LETO XII ŠT. 12. DECEMB. 1973 • 1 DINAR

GLASILO SZDL OBČINE KAMNIK

PRVA SEJA NOVE OBČINSKE KONFERENCE ZKS

USTAVNE SPREMEMBE V ŽIVLJENJU

Pretekli teden so se sestali v osnovnih organizacijah ZKS izvoljeni člani nove občinske konference ZKS Kamnik. Izvolili so komite in ostale organe občinske konference. Na seji so največ pozornosti posvetili nalogam komunistov v pripravah na X. kongres ZKJ in VII. kongres ZKS. O teh nalogah govori tudi gradivo, in ga je za konferenco pripravil dosednji komite.

V njem je uvodoma poudarjen pomen zadnjih ustavnih sprememb za naš budoči družbeni in gospodarski razvoj ter aktivnost komunistov pri odpravljanju slabosti v naši družbi, ki jih nakazuje pismo izvršnega biroja in predsednika Tita. Čeprav je bilo mnogo storjenega, z doseženimi rezultati ne moremo biti zadovoljni.

Neposredne naloge, ki so sedaj pred nami, se nanašajo predvsem na nadaljni razvoj in poglobljanje samoupravljanja po načelih nove ustave. Ta načela namreč zahtevajo, da moramo pri vseh odločitvah na ekonomskem in družbenopolitičnem področju izhajati iz pravice delovnih ljudi, da neposredno odločajo o pogojih, sredstvih in rezultatih svojega dela. Namen ustanavljanja temeljnih organizacij združenega dela je bil, da se ustvarijo tako formalno pravni, organizacijski in družbenopolitični pogoji za uresničitev teh ciljev. V naši občini sta to že storila tovarna Utok in Rudnik kaolina Crna, druge delovne organizacije imajo že vse pripravljeno za podpis samoupravnega sporazuma o formiranju TOZD. V manjših delovnih organizacijah so večinoma že sprejeli sklepe o formiranju organizacij združenega dela. Tako so sedaj opravljene prve naloge, ki izhajajo iz novih ustavnih sprememb. Sedaj nas vse čaka največ dela, saj moramo dosledno ustvariti v TOZD in OZD resnično nove odnose, sicer se nam

lahko zgodi, da delovni ljudje kljub temu, da bomo imeli nove organizacije združenega dela, ne bodo mogli neposredno odločati o pogojih, sredstvih in rezultatih dela. To bi bila največja škoda za nadaljni razvoj samoupravnih socialističnih odnosov. Zato bo sedaj najvažnejše za komuniste, da se borijo za dosledno uveljavitev ciljev, ustanavljanja TOZD in novih samoupravnih razmerij na vseh področjih gospodarskega, političnega in družbenega delovanja.

Posebno pozornost terja uresničevanje delegatskih razmerij tako znotraj organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti, družbenih organizacij, interesnih skupnosti in tudi v družbenopolitičnih skupnostih – v občini, republiki in federaciji. Od njih namreč pričakujemo uresničitev načela, po katerem mora interes delavskega razreda odločilno vplivati na dejavnost vseh področij družbenopolitičnega in ekonomskega delovanja. Zato bo potrebno zagotoviti v delegacijah čimvečjo udeležbo delavcev iz neposredne proizvodnje in drugih oblik posrednega dela. Razen tega pa morajo biti v delegacijah ljudje s takimi moralnopolitičnimi kvalitetami, ki bodo zagotovilo za tako aktivnost v samoupravnih organih, ki bo omogočila nadaljni vsestranski razvoj naše skupnosti na socialističnih samoupravnih temeljih. Prav tako kaže posvetiti posebno skrb udeležbi žensk in mladine v takem razmerju, kakršna je v proizvodnji in na drugih področjih dela zastopana. S tem bi lažje uresničili zahtevo, da morajo delegacije zastopati prave in resnične interese delovnih ljudi.

Med izredno pomembna ustavna načela štejemo samoupravno dogovarjanje in sporazumevanje. V bodoče mora postati to temelj vseh medsebojnih razmerij tako v TOZD, v organizacijah združenega dela, v krajevni skupnosti, v samoupravnih interesnih skupnostih, v občini, republiki in federaciji.

Da bi dosegli ta namen, bo potrebno vložiti velike napore za razvijanje take politične in družbene zrelosti ljudi, ki bi omogočila objektivno, solidarno in humano vsklajevanje in spoštovanje interesov delovnih ljudi. Nevarnosti, da do tega ne pride je veliko. Če pri sedanjih naporih na področju stanovanjske izgradnje se je pokazalo, da včasih prevladujejo težnje po nesolidarnem ravnanju, kar je vsekakor v nasprotju z vsemi našimi partijskimi sklepi in ustavnimi dopolnili. Povsem razumljivo je, da bodo nastale velike težave za samoupravno dogovarjanje in sporazumevanje, če bo vsak dosledno vztrajal le pri svojih ozkih in individualističnih interesih, neoziraje se na potrebe in probleme občanov z nizkimi osebnimi dohodki in mladih družin, ko gre za združevanje sredstev za stanovanjsko izgradnjo. V tem času teko tudi priprave na referendum o združevanju sredstev delovnih kolektivov za izgradnjo prostorov za vzgojno-varstveno in izobraževalno dejavnost. Izid tega referenduma bo prav tako pokazal stopnjo naše partijske aktivnosti in stopnjo zrelosti za samoupravno dogovarjanje in sporazumevanje.

Za razreševanje potreb, programskih usmeritev in napredka na področju vzgojno-varstvene in izobraževalne dejavnosti, na področju kulturno-prosvetne dejavnosti, telesno kulturne dejavnosti in na področju zemljiških odnosov je zelo pomembno takoj začeti ustanovljati samoupravne interesne skupnosti. Nekatere od teh so že ustanovljene,

za druge pa so priprave v teku in lahko pričakujemo, da bo prišlo do ustanovitve v prihodnjih mesecih. Od delovanja teh skupnosti je v precejšnji meri odvisen napredak na teh področjih. Naloga članov ZK je, da se aktivno vključujejo v ustanavljanje samoupravnih interesnih skupnosti in še zlasti, da se aktivno in tvorno vključujejo v uresničitev ciljev, zaradi katerih so bile samoupravne interesne skupnosti ustanovljene. Delovni ljudje morajo imeti možnost, da vplivajo na programiranje in razvoj področja dela interesne skupnosti in da ovrednotijo enakopravno z delavci, ki delajo na področjih interesne skupnosti opravljeno delo.

V okviru nenehnega razvijanja samoupravnih odnosov je posebno pomembno vprašanje dviganje proizvodnje in proizvodnosti dela ter življenjske ravni vseh delovnih ljudi, zlasti se življenjske ravni delavcev z nizkimi osebnimi dohodki. Komunisti se morajo z vsemi silami in sredstvi zavzeti za višjo raven proizvodnje (posodobitev tehnologije in uvajanje boljše organizacije dela in za uvajanje sodobnejših strojev in naprav itd.) in proizvod-

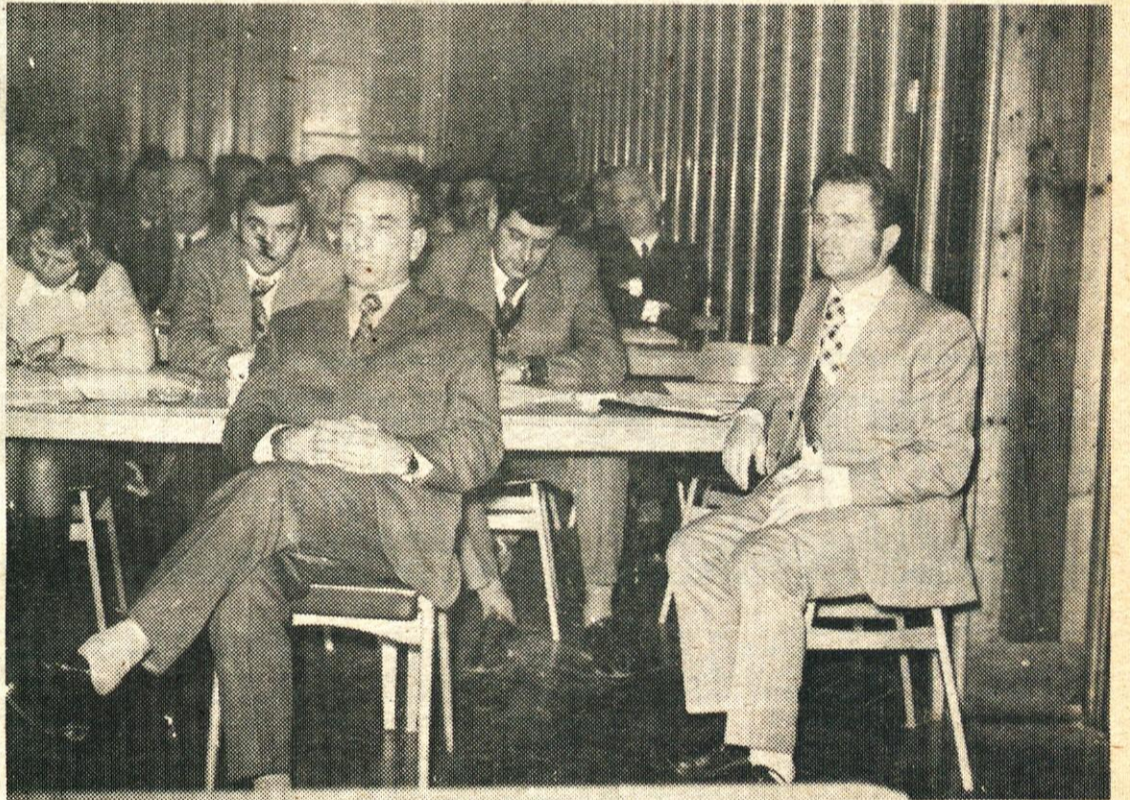
nosti dela, saj je od tega odvisna materialna podlaga celotne samouprave in življenjska raven delovnih ljudi. V zvezi s tem je nujno potrebno dosledno spoštovati vse zahteve programa gospodarske stabilizacije in gospodarskih odnosov. Nalog na tem področju je ogromno in jih bodo zmogle samo tiste delovne organizacije, ki bodo spoznale, da je napredok mogoč samo ob višji proizvodnji in proizvodnosti dela ter v povezovanju z drugimi organizacijami v močnejše gospodarske enote, v okviru katerih je mogoče večja specializacija, delitev dela in skupnega nastopanja na domačem in tujem tržišču. Tudi vključevanje v mednarodno delitev dela je eden od pogojev napredka. Ze dosedaj so se nekatere delovne organizacije uspešno vključevale v mednarodno delitev dela predvsem z izvozom svojih izdelkov na tuja membejnje naloge lahko štejemo nenehno sprejemanje novih članov v ZK, zlasti iz vrst neposrednih proizvajalcev, mladine in žensk.

Uspeh naše akcije je odvisen tudi od politične in strokovne usposobljenosti članov ZK. Ze v preteklosti je bilo dosti storjeno za

tržišča in s skupnim vlaganjem investicijskih sredstev v razširitev proizvodnje. Toda še vedno ostaja mnogo neizkoriščenih možnosti. Zlasti velja to za sodelovanje z nevrščenimi deželami.

Iz povedanega je mogoče spoznati, da je pred vsemi komunisti naše občine ogromno dela. Zato je nujno potrebno okrepiti akcijsko sposobnost vseh organizacij in organov, da bi bili kos temu delu. Med najposposabljane komunistov, toda še vedno mnogo manj, kot bi bilo to potrebno. Zato bodo prizadevanja usmerjena v stalno usposabljanje članstva ZK.

Mednarodni odnosi so bili letošnje jesen v izredno kritični fazi. Nedavni dogodki na Bližnjem vzhodu so pokazali, da imperialistične sile ne izbirajo sredstev za uresničitev svojih interesov. Zato je še kako nujno nenehno krepiti tudi našo vseljudsko pripravljenost na obrambo pred vsemi, ki bi hoteli ogroziti našo nacionalno in politično suverenost. Komunisti se morajo zato z vso požrtvovalnostjo vključiti v priprave na splošni ljudski odpor.

S PRVE SEJE OBČINSKE KONFERENCE ZKS

NOV KOMITE OBČINSKE KONFERENCE ZKS

Na prvi seji petdeset članske občinske konference ZKS v Kamniku so izvolili nov 11-članski komite. Za sekretarja komiteja je bil ponovno izvoljen Tone FIŠER. Člani komiteja pa so: Silvo BALANTIC iz Svilanite, Boris BAVČAR iz Stola, Maks CEBEK iz Svita, Franc DROBNIC iz Titana, Anica ISTENIC iz osnovne šole F. Albrehta, Milka JAKIN iz Kočne, prof. Ivan JUSTINEK z gimnazije R. Maistra, Srečko LAVRENCIČ iz občinske uprave, Marjan POLJANŠEK iz Podjetja Kamnik in Jure SLAPNICAR iz Gozdnega gospodarstva.

Za predsednika častnega razsodišča je bil izvoljen Mirko PODBEVŠEK, za predsednika revizijske komisije pa Vlado JAŠOVIČ.

Konferenca je za člana medobčinskega sveta ZKS Ljubljana izvolila Silvo DROBNIC iz Svilanite in Slavka TEBLJAJA iz osnovne šole Stranje.

Novemu vodstvu občinske organizacije ZKS želimo uspešno delo v prihodnjih dveh letih.

CVETJE, KI JE „VZCVETILO“ V LETOŠNJEM NOVEMBRSKEM MRAZU (foto F.S.)

USTANAVLJANJE TEMELJNIH ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA

V TITANU MED PRVIMI

Pred dnevi smo bili v Titanu priče pomembni slovesnosti, ki pomeni začetek novega obdobja pri uresničevanju ustavnih sprememb v tem kolektivu.

Predstavniki livarne z obdelavo, oddelka ključavnic z okovjem, ki bosta v bodoče temeljni organizaciji združenega dela in predstavniki skupnosti strokovnih služb, so podpisali sporazum o združitvi TOZD v podjetju Titan.

Za TOZD livarno z obdelavo sta sporazum podpisala Božo PINTERIČ, predsednik sveta TOZD in ing. Janez ZAKRAJŠEK, začasni vodja TOZD; za

TOZD ključavnice z okovjem sta bila podpisnika Anton LAVRIN, predsednik sveta TOZD in Filip ŠIMENC, začasni vodja, v imenu skupnosti skupnih služb pa sta sporazum podpisala ing. Ivo GAŠPERŠIČ, predsednik sveta in ing. Zvone LEMIC, kot začasni vodja. Za podjetje kot celoto je podpisal ing. Dušan SILA, direktor podjetja.

Za ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela, podpis je bil zaključek daljših priprav v kolektivu, so se dalavci odločili na zborih posameznih delovnih enot. V sporazu-

mu so določili razmejitev osnovnih sredstev in drugega premoženja na posamezno TOZD, odnose med posameznimi TOZD in njihove skupne obveznosti do podjetja kot celote. Posebej so v sporazumu opredeljene pravice TOZD pri delitvi ustvarjenega dohodka.

Razumljivo je, da bo potrebno še precej naporov in prizadevanj, da bo ta sporazum tudi dejansko uresničen, da bo sleherni delavec čutil nove odnose in možnosti, ki jih ta sporazum prinaša za večji vpliv delavcev na gospodarjenje.

- lj

RODPIS DOGOVORA V TITANU:

POMEMBEN TRENUTEK V SAMOUPRAVNEM RAZVOJU TEGA KOLEKTIVA

PRINODNJE LETO VRTEC NA BAKOVNIKU

Svet za otroško varstvo pri Temeljni izobraževalni skupnosti je na zadnji seji sprejel ponudbo gradbenega podjetja „Graditelj“ za izgradnjo otroškega vrta na Trškem polju (na Bakovniku). Vrtec bo imel 600 m površine in bo lahko sprejel 150 otrok, od tega bo 30 dojenčkov.

Vrtec ne bo imel lastne kuhinje, ker je zmogljivost kuhinje v centralnem vrtcu Antona Medveda v Kamniku okrog 500 obrokov. Zato bodo prehrano vozili iz Kamnika.

Ponudba „Graditelja“ za dovršitev objekta „na ključ“ znaša 372 milijonov starih dinarjev. Projekt za opremo še ni izdelan, vendar sodijo, da bo oprema stala še okrog 100 milijonov starih dinarjev. Upoštevajoč podražitev materiala lahko računamo kar s 500 milijoni starih dinarjev, ki jih bo potrebno zagotoviti za ta vrtec, ki naj bi bil po pogodbi dokončan do konca septembra 1974.

Svet za otroško varstvo je tudi kritično ocenil spremembo lokacije vrta, ki je bil prvotno predviden na delu zemljišča. Na sedanjem mestu po mnenju strokovnjakov montažnega vrta, ki je cenejši, ni mogoče postaviti. Z določitvijo lokacije je bil zato že določen tip zgradbe.

Kot smo že poročali v prejšnji številki, bo do leta 1976 zgrajen vrtec za 100 otrok na Duplici, dve leti kasneje pa še dva vrta v Šmarci in na območju Most oz. Komende.

- lj

USNJARJI SO PRAZNOVALI

Tudi letos so se kamniški usnjarji zbrali na praznovanje svojega praznika in Dneva republike.

Po uvodnem nagovoru direktorja Staneta SIMŠIČA, ki je spregovoril o pomenu 30-letnice zgodovinskega zasedanja AVNOJ in o rezultatih, ki jih je kolektiv dosegel v preteklem letu, so zbranim usnjarjem zapeli pevci Solidarnosti in sestri Jerman, predvajali pa so tudi kratek film o svojem podjetju.

števila zaposlenih. Tako šteje kolektiv UTOKA že skoraj 900 članov. Z dograditvijo nove tovarne plastične obutve na Bakovniku, se bo gospodarjenje v tem prizadevnem kolektivu še bolj razmahnilo.

Tak razmak poslovanja pa seveda zahteva nova prizadevanja za uveljavljanje neposrednega vpliva delavca na gospodarjenje. Zato so se v To-

varni usnja med prvimi v naši občini odločili za podpis sporazuma o ustanovitvi treh temeljnih organizacij združenega dela in za njihovo povezavo v enotno podjetje – Tovarno usnja. Ta sporazum so slovesno podpisali na prireditvi ob Dnevu republike in s tem najlepše počastili tudi praznik kamniških usnjarjev.

F.S

Celotni dohodek podjetja bo letos presejal 16 milijard starih dinarjev, akumulacija pa bo znašala skoraj 2 milijardi starih dinarjev. Zelo lepe uspehe kolektiv dosega pri izvozu svojih izdelkov, saj vsako leto poveča izvoz za 30%. Letos bodo izvozili kar za štiri in pol milijarde dolarjev. Z uvajanjem nove proizvodnje, kot sta konfekcija, zlasti pa obutev iz umetnih mas, se je kolektiv uveljavil tako doma, kot na svetovnem trgu. Razširitev proizvodnje je seveda zahtevala tudi povečanje

S PRAZNOVANJA KAMNIŠKIH USNJARJEV

DOSTOJNA POČASTITEV DNEVA REPUBLIKE

Letošnji Dan republike, ko smo ob enem praznovali 30-letnico ustanovitve nove Jugoslavije, smo v naši občini počastili tudi z osrednjo proslavo, s koncertom komornega moškega zbora iz Celja. Občinska konferenca SZDL, kot organizator prireditve, je sprejela pohvalo pevskega zbora LIRA, ki je ob dnevu OF letos gostoval v Celju, in celjskega zbora, da bi ob dnevu republike nastopil v Kamniku s samostojnim koncertom.

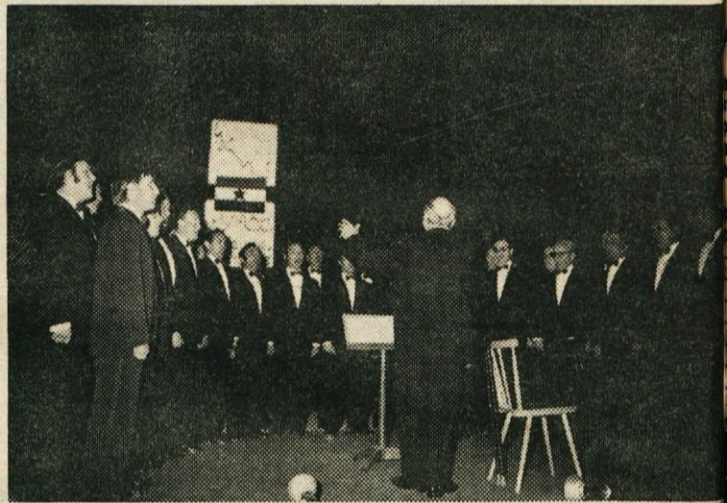
O pomenu II. zasedanja AVNOJ in o našem tridesetletnem razvoju je zbranim v veliki dvorani kina Dom najprej spregovoril Milan LOGAR, predsednik občinskega odbora zveze združenj borcev NOV.

Konzertni spored celjskih pevcev pod vodstvom prof. Egon Kuneja je obsegal slovenske in jugoslovanske umetne in prirjene narodne pesmi. Zvrstile so se pesmi Simoničija, Marolta, Adamiča, Prelovca, Mokranjca, Gotovca in drugih skladateljev.

Zbor je skupaj z večimi solisti dokazal, da upravičeno sodi v vrh slovenskega zborovskega petja. Ob navdušenem odobravanju poslušalcev so morali pevci ob zaključku dodati še tri pesmi.

Na pevskem srečanju po koncertu, ki so se ga udeležili tudi pevci LIRE, so se celjskim gostom za lep kulturni večer zahvalili ing. Ferdo CVETKO, predsednik občinske konference SZDL, Vinko GOBEC, predsednik občinske skupščine,

prof. dr. Albert ČEBULJ v imenu pevskega društva LIRA in Fran SPRUK v imenu DKPD Solidarnost. Dogovorili so se za prihodnje tesnejše kulturne stike med celjsko in našo občino.

CELJSKI PEVCI SO NAS NAVDUŠILI

KULTURNI KOLEDAR ZA MESEC JANUAR 1974

PETEK 25. januarja 1974:
Mestno gledališče Ljubljana,
Ivan Cankar: „ZA NARODOV BLAGOR“
komedija
Predstava bo ob 16,30 in 20. uri.

Renesančno pritličje gradu Zaprice – Muzej Kamnik
Razstava: „KASČE V TUHINJSKI DOLINI“

KULTURNE NOVICE
POGOVOR Z MINATIJEJEM

Skupnost študentov in občinska konferenca zveze mladine sta pripravila uspeh recital pesmi Ivana MINATIJE, ki se je tudi udeležil te prireditve in odgovarjal na vprašanja sodelujočih. Njegove pesmi so recitali člani literarnega krožka z gimnazije Rudolfa Maistra.

UPRIZORITEV TRINKAUSOVEGA MAŠČEVANJA

Dramska sekcija delavskega kulturnega društva Solidarnost je pred dnevi dalna oder prvo letošnje premiero. Mladi igralci so v režiji I. Goloba uprizorili igrjo Vinka Trinkausa Maščevanje (Najina hči).

CVETJE ZA PADLE JUNAKE

Ob dnevu mrtvih so se spomnili padlih partizanov tudi otroci otroškega vrta Antona Medveda. Čeprav se še ne zavedajo veličine in pomena narodnoosvobodilnega boja, čeprav jim je pojem svoboda še tuj, so se oddolžili padlim junakom tako, da so pred spomenik padlih borcev položili cvetje,

prizgali lučke in izvedli kratek program. Čeprav so še majhni, je prav da se že sedaj učijo ceniti narodove svetinje, da bodo nekoč znali in hoteli nadaljevati to, kar so začeli tisti, ki so jim za Dan mrtvih poklonili cvetje in jim prizgali lučke.

A.M.

VOLITVE IN IMENOVANJA

Za novega načelnika oddelka za gospodarstvo in finance občine Kamnik je občinska skupščina imenovala MATJAZA VRBOLETA, dipl. pravnik iz Kamnika, ki je doslej opravljal posle vršilca dolžnosti načelnika za gospodarstvo in finance.

Za gradbenega in urbanističnega inšpektorja skupščine občine Kamnik je bil imenovan BOJAN ŠLEGL, dipl.ing. arhitekt.

Za ravnatelja gimnazije Rudolfa Maistra v Kamniku je bil ponovno imenovan prof. Ivan JUSTINEK, dosednji ravnatelj.

Ker je dosedanjim članom skupščine temeljne izobraževalne skupnosti Kamnik potekel mandat, je občinska skupščina kot svoje predstavnike izvolila naslednje člane:

- ADAMIČ Olga, podjetje „Kamnik“
  - GORJAN Ivan, podjetje „Kamnik“
  - KLEMEN Ivan, Titan, Kamnik
  - OKORN Anica, industrija pohištva „Stol“
  - POTNIK Bogdan, Titan, Kamnik
  - SLADIČ Minka, osnovna šola Frana Albrehta
- Skupščina je imenovala tudi komisijo za boj proti karantenskim boleznim. Komisijo sestavljajo:
- dr. KIRN Milan, Zdravstveni dom Kamnik – kot predsednik
  - dr. BRUMEN Mirko, Zdravstveni dom Kamnik – kot namestnik
  - CAMERNIK Branko, Zdravstveni dom Kamnik, higienik – član
  - ZAGORC Marija, Občinski odbor rdečega križa Kamnik – član
  - SERŠA Viktor, SO Kamnik, sanitarni inšpektor SO – član
  - SKOK Alojzija, Komunalno podjetje Kamnik – član.

KAMNIŠKI KOLEKTIVI PODPRLI PROGRAM GRADNJE ŠOL IN OTROŠKIH VRTCEV

Delovni ljudje kamniške občine so se 20. decembra letos v temeljnih organizacijah združenega dela v gospodarstvu in v družbenih službah odločili za združevanje dela svojega dohodka za gradnjo šol in otroških vrtcev v prihodnjih 5 letih.

Značilnost tega referenduma je, da so se vsi delovni kolektivi neposredno odločili za enotno podporo skupno izoblikovanemu programu razvoja šolstva in otroškega varstva. V posameznih kolektivih je glasovalo „za“: v industriji pohištva Stol 75 %, v Živinski industriji 80 %, v trgovskem podjetju Kočna 90 %, v Svitanitu 70 %, v Tovarni usnja 69 %, v podjetju Kamnik 68 %, v Graditelju 67 % vseh delavcev itd. S tem referendumom so delovni kolektivi v kamniški občini že začeli uresničevati določila nove ustave o neposrednem odločanju, o rezultatih svojega dela.

Po sprejetem programu bodo kolektivi združevali letno okrog 2,4 milijona dinarjev. S temi in z dodatnimi sredstvi iz drugih virov bodo do leta 1978 zgradili center srednjih šol v Kamniku, popolno osemletko na Duplici in otroške varstvene ustanove v Kamniku, na Duplici, v Šmarci in v Mostah oziroma v Komendi.

NAŠE ŠOLSKO ŠPORTNO DRUŠTVO

Naše ŠSD vodimo s samoupravljanjem. Sestavljeno je iz vodilnega odbora in ostalih članov. Predsednik vodi ŠSD, podpredsednik in tajnik pa mu pri tem pomagata. Blagajnik ima na skrbi vse prejemke in izdatke. V šolskih krožkih je včlanjeno premalo učencev. Zato želimo, da bi se jih čimveč prijavilo. Ob sobotah organiziramo šolska tekmovanja v rokometu, ki pa jih učenci premalo resno jemljejo. Želimo, da bi prišlo več učencev, da bi bodrili svoje ekipe.

Na občinskih prvenstvih sicer sodelujemo, vendar ni prevelikih uspehov. Pri prometnem tekmovanju in smučanju pa

smo bili med prvimi.

Zaenkrat delujejo samo štiri sekcije, ker ni tovarišev, ki bi nas trenirali. Te štiri sekcije so: košarka, rokomet, atletika in orodna telovadba. Učencem moramo nuditi čimveč treninga, da bi se bolje telesno razvili in morda postali dobri športniki.

Želeli bi, da bi bilo malo več zainteresiranosti za športne sekcije, ker je telesne vzgoje v rednem pouku premalo. Imamo tudi samo enega profesorja za telovadbo, kar pa ni dovolj.

Sitar – Švigelj
osnovna šola Stranje

RESOLUCIJA 1973

ALI SMO URESNIČILI LETOŠNJI DOGOVOR?

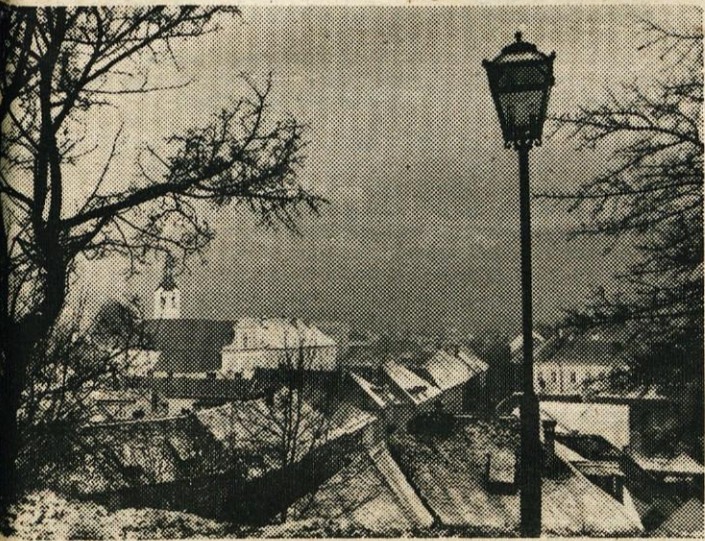
Ocena rezultatov o izpolnitvi resolucije o gibanju gospodarstva in družbenega razvoja občine Kamnik za leto 1973 temelji na podatkih devetmesečne realizacije gospodarstva, poročilo o izpolnitvi proračuna in skladov ter drugih poročilih in ugotovitvah.

Temeljni cilji in politika razvoja v letu 1973

Osnovni cilji, postavljeni s politiko razvoja, niso dosegli ravni, kot smo jo načrtovali za leto 1973. Bistveni vzroki so še vedno visoka in naraščajoča stopnja inflacije, neusklajenost razvojne politike in ukrepov gospodarske politike, padanje stopnje gospodarske rasti ter realne produktivnosti dela, in še nazadnje zaostajanje v strokovni vzgoji kadrov, kot tudi zaradi nezadostnega razvoja infrastrukture.

Navedene ugotovitve se kažejo tudi v prikazanih indeksnih kazalcih ob devetmesečni realizaciji leta 1973 nasproti enakemu obdobju preteklega leta:

celotni dohodek	119,1
porabljena sredstva brez amortizacije	122,1
družbeni proizvod	114,3
amortizacija	115,0
narodni dohodek	114,2
bruto osebni dohodki	120,9
ostanek dohodka	78,9

Ob ugotovitvi, da so navedeni kazalci skoraj enaki rezultatom, doseženim v prvem polletju, predvidevamo, da za vse 1973. leto ni pričakovati bistvenih sprememb.

Tako lahko zaključimo, da gospodarska rast pada, z njo pa tudi akumulativnost našega družbenega gospodarstva. Ob povečanju celotnega dohodka le za 19,1% so porabljena sredstva dosegla indeks povečanja za 11,4%, ter se v strukturi celotnega dohodka dvignila v primerjavi z lanskim obdobjem od 67,7% na 69,1%. Zvišani stroški poslovanja so vplivali na ekonomičnost, ki pa se je zmanjšala za 2%.

Navedena gibanja vplivajo na manjšo rast dohodka, in sicer za 14,2%, saj udeležba v celotnem dohodku se je zmanjšala od 32,3% v letu 1972 na 30,9%. Ostanek dohodka za sklade je negativen zaradi že omenjene slabše ekonomičnosti ter sorazmerno visokega zvišanja bruto osebnih dohodkov - indeks 120,9%.

Tako lahko ugotovimo, da so bila gibanja pri delitvi ustvarjenega dohodka neadekvatna:

	Struktura v % od I. do IV. 72 od I. do IX. 73	
Izdvojen sredstva za OD	65,3	69,2
Zakonske in pogodbene obveznosti	11,1	14,5
Ostanek dohodka	23,6	16,3

Nominalni sklad osebnih dohodkov se je ob povečanju povprečnega neto osebnega dohodka na zaposlenega za 12,5% ter ob povečanju povprečnega dela zaposlenih za 3,9% zvišal za skoraj 17%.

Predvideno zvišanje cen življenjskih stroškov je močno naraslo in se je v primerjavi z lanskim letom povečalo za skoraj 20%; realni osebni dohodek zaposlenega pa se je tako znižal pod raven 1971. leta.

Splošnim družbeno potrošnja se giblje v omejenih okvirih, določenih z družbenim dogovorom za SR Slovenijo, za njihovo izpolnjevanje pa so sprejeti tudi ustrezni občinski predpisi.

Skupne investicijske naložbe v gospodarstvu občine bodo presegle predvidevanja za leto 1973, saj bodo dosegle višino 125,0 milijonov dinarjev. strukturi vlaganj pa močno zaostaja terciarni sektor, kar ni v skladu s politikoi, sprejeto z resolucijo za to leto.

Izvoz industrijskih proizvodov kaže zelo ugodne rezultate, saj je znašal v prvih mesecih že 8,9 milijonov amer. dolarjev, kar za 38,0% več kot v preteklem letu. Za leto 1974 pa lahko pričakujemo, da bo dosegel višino 2,0 milijonov amer. dolarjev.

OSNOVNA PREDVIDEVANJA RAZVOJA PO SEKTORJIH V LETU 1973

Kmetijstvo

Predvidevanja, izražena v resoluciji, so se v pretežni meri izpolnila; bila so tudi presežena, ugotovljena pa so tudi manjša odstopanja, ki jih je v glavnem pogojeval trg ali druge neurejene okolnosti.

V zasebnem sektorju kmetijstva se bo zvečala proizvodnja predvidoma za 4%, odkup mleka pa bo ostal enak kot lani, zato tako pričakovano povečanje za okoli 10% ne bo uresničeno. Vzrok je vsekakor nesorazmerje med cenami mleka in živine, predvsem pa telet.

Skupno število preusmerjenih kmetij je v letošnjem letu že 82. Začeli so graditi ali preurejati 16 hlevov, od katerih jih bodo letos 7 končali; tako bo vseljenih že 68 hlevov s povprečno 16 stojišči. Dokončan je tudi hlev za vzrejo piščancev, drugega pa še gradijo.

Kmetje so zgradili poleg hlevov še 14 stolpnih silosov, ki imajo skupno prostornino 980 m³.

Za boljše izrabo kmetijske mehanizacije so že organizirali 4 strojne skupnosti, od katerih sta dve mehanizirani, in sicer v Volčjem potoku in na Klanecu.

Da bi lahko v čim večji meri izpolnili težnje naprednih kmetov za preusmeritvijo in povečanjem proizvodnje, je v letošnjem letu dobilo posojilo 74 interesentov v vrednosti 2,6 milij. dinarjev. Občinski sklad za kmetijstvo pa je sofinanciral reprodukcijo živine, regresiral obresti za dane kredite, dodeljeval stipendije učencem kmetijskih šol, kriš stroške živinorejske razstave v Komendi in financiral druge pospeševalne akcije v kmetijstvu.

Tudi stabilizacijski sklad pri gospodarski zbornici je dosegel pozitivne rezultate s premijami za pitanje govodi in privezovanje plemenskih telic. Ugotovljamo, da kmetje ravno zaradi tega ukrepa privezujejo nad 30% več kakovostnih plemenskih telic.

Glede na navedeni obseg povečanja kmetijskih zmogljivosti in ob upoštevanju kreditnih sredstev lahko ugotovljamo, da bodo s sredstvi kmetov znašale skupne naložbe v letu 1973 prek šest milijonov dinarjev.

Industrija, gradbeništvo, obrt

Ugotovitev, ki izhaja iz resolucije, da so industrija, gradbeništvo in obrt osnova gospodarske moči naše občine, se kaže tudi v strukturi celotnega dohodka dohodka tega sektorja, s tem da smo v zadnjem obdobju ugotovili rahel zastoj nasproti terciarnemu sektorju.

Rezultati poslovanja v devetmesečnem obdobju pa kažejo, da se letos stvari spreminjajo na bolje, predvsem zaradi povečanega obsega gradbene in obrtne dejavnosti.

	Struktura, izražena v %			
	Celotni dohodek		Dohodek	
	1972	1973	1972	1973
- Industrija	77,6	75,1	83,9	80,9
- Gradbeništvo	4,8	7,6	5,6	8,2
- Obrt	6,8	7,1	5,0	5,7
Skupno	89,2	89,8	94,5	94,8
- Terciarni sektor	10,8	10,2	5,5	5,2
Skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0

Povečanje celotnegodohodka in dohodka lahko primerjamo z lanskim letom. Industrija bo na indeksu za 3 do 4 točke pod občinskim povprečjem, v večji ali manjši meri pa poprečje pressegata gradbeništvo in obrt. Tudi terciarni sektor ne dosega v celoti občinskega poprečja zvišanja celotnega dohodka in tudi ne samega dohodka.

Razvojni, proizvodni in sanacijski programi že kažejo bolj zadovoljljive rezultate posebno v zvezi z vlaganji, s povečano produktivnostjo, pospešenim poslovnim povezovanjem, pristopi k raznim združenjem ter z integracijami. Niso pa še izrabljene vse možnosti ali pa je premajhno zanimanje za povezovanje posameznih in sorodnih vrst industrijskih dejavnosti z močnejšimi partnerji v občini in zunaj nje.

Letos se je izboljšala likvidnost, s tem da so se za 20% povečali lastni viri poslovnih sredstev, za 30%, glede na lansko leto, pa so se povečali tudi bančni krediti.

Boljšo likvidnost odsevajo tudi zmanjšane terjatve kupcev (7 do 8%) ter nižje obveznosti do davriteljev (4 do 5%).

Vse navedene ugotovitve so v zvezi z vlaganji (v objekte, osnovna sredstva). Devetmesečni podatki kažejo, da se je vrednost osnovnih sredstev sicer zvišala za 10%, kar je manj, kot se je zvišal družbeni proizvod, ugotoviti pa je potrebno, da v delu del novih vlaganj (objektov, osnovnih sredstev) še ne služi svojemu namenu.

V resoluciji smo predvideli naj bi v sekundarnem sektorju skupna sredstva za investicije dosegla višino 85,0 milij. dinarjev. Zbrani podatki pa kažejo, da bodo ta sredstva letos dokaj višja ter bodo znašala okoli 120 milij. dinarjev.

V posameznih dejavnostih bodo sredstva za investicije sledeča:

V milij. din	Objekti	Delovne priprave stroji	Skupaj
- Industrija	54,0	53,0	107,0
- Gradbeništvo	2,6	2,3	4,9
- Obrt	6,5	1,2	7,7
Skupaj	63,1	56,5	119,6

Glede na specifičnost naložb letos odnos med investicijskimi sredstvi za objekte ter za delovne priprave in stroje ni v skladu z načrtano smerjo; ko pa bodo dokončali še nedograjene objekte, bo tudi rezultat drugačen. Resolucija navaja za 1973. leto naslednja investicijska vlaganja v podjetjih: Največja dela bodo opravili v tovarni Stol, ki bodo potrošili kar 42 milij. din, v Tovarni usnja 19,5 milij. din, Svilanit 15 milij. din, Titan 13,0 milij. din podjetje „Kamnik“ pa naj bi vložilo do konca leta 6,1 milij. din, podjetje Menina, ki je resolucija ne omenja 4,4 milij. din, gradbeno podjetje Graditelj 3,5 milij. din.

V resoluciji je navedena razširitev proizvodne hale Živilske industrije, za katero bodo letos plačali 3,5 milij. din; po izdelanih sanacijskih programih pa bodo znašale investicijske naložbe v podjetju Svit 1,8 milij. din, pri rudniku kaolina pa prek 1,6 milij. din. Za novo industrijsko halo bo podjetje Alprem v letošnjem letu vložilo okoli 1,4 milij. din.

REKREACIJA V TOVARNI: TITANOVI LIVARJI V ODMORU RADI BALINAJO KAR NA TOVARNISKEM DVORIŠČU

3. Terciarni sektor

a) TRGOVINA

Skupni blagovni promet trgovine našega območja se bo letošnje leto zvišal v poprečju za 25% in bo znašal okoli 240 milij. din. To nam dokazuje, da ob boljši založenosti trgovin in ob pestrejši izbiri kupci ostajajo doma. Na rezultat so vplivale tudi boljša urejenost trgovin in nekatere nove poslovalnice, kljub temu da se vsa predvidevanja iz resolucije niso izpolnila.

Trgovsko podjetje Kočna bo letos vložilo v gradnjo in opremo lokalov 3,1 milij. dinarjev, od katerih bodo uporabili pretežni del sredstev, in to 2,6 milij. din za gradnjo oziroma odkup lokala v novem bloku ob Kranjski cesti. Dokončana je bila preureditev poslovnega prostora na Titovem trgu, v gradnji pa je tudi bivša Zargijeva hiša, kjer bodo uredile nove prodajne prostore. Glede na neizpremenjena programska predvidevanja letos niso začeli prenavljati skladišča v Tomšičevi ulici za namene blagovne hiše in ne trgovine v Stahovici.

Podjetje Stol je na Duplici odprlo razstavnici in prodajni lokal, med drugim pa so uredili poslovalnico podjetja Delo v Kidričevi ulici, podjetje Istra-Benz pa je dogradilo novo bencinsko črpalno. S prenavljanjem zgradbe bivše Ete še niso pričeli, izdelani pa so glavni načrti ter sklenjene ustrezne pogodbe s soinvestitorji.

b) SERVISNA OBRT

Nakazane smeri razvoja servisnih dejavnosti zahtevajo daljše prehodno obdobje, v katerem naj bi postali glavni nosilci teh služb bodisi komunalna ali stanovanjska podjetja oziroma krajevne skupnosti. Stanovanjska skupnost pa bo morala vsekakor razvijati in organizirati servisno obrt.

Če premerimo zasebno obrt v celoti, zaznamo, da ob sedanjih merilih za ugotavljanje dohodka nastaja med zasebnimi obrtniki rahla selekcija. V glavnem odpadejo obrtniki, ki so se z različnimi dejavnostmi ukvarjali le občasno ali krajši čas. V splošnem pa se obseg zasebne obrti širi, saj se bo promet v primerjavi s preteklim letom povečal v poprečju za okoli 30%. Temu primerne so tudi davčne obremenitve, ki izhajajo iz bolj stvarnih davčnih osnov, ne pa od večje obremenjenosti po merilih ostrejšega oziroma močnejšega davčnega pritiska z občinskimi predpisi.

c) GOSTINSTVO IN TURIZEM

Ob primerjavi načrtovanj z resolucijo ugotovljamo, da je bil hotel Malograjski dvor dograjen ter že od meseca maja služi svojemu namenu. Za prenovitev hotela je bilo potrošenih 7,1 milij. dinarjev. Podjetje Viator bo tudi za pripravo smučišč, ureditev vlečnic ter druga potrebna dela za pripravo na zimsko sezono plačalo še približno 1 milij. dinarjev. V zvezi s predvideno gradnjo hotela ob spodnji postaji žičnice pa se podjetje še ni zagotovilo potrebnih posojil. V Planinki bodo začeli z razširitevni deli prihodnje leto, letos pa bodo izdelali potrebno investicijsko dokumentacijo. Za nadaljevanje raziskav vrelca na Vasnem je zagotovljenih 200.000 din.

d) KOMUNALA

Komunalno podjetje se je lotilo obsežne rekonstrukcije kamniškega vodovoda; prva stopnja: zajetje na Iverju in cevovod do Stranj, bo v glavnem končana. Po sklepu skupščine je to podjetje vložilo zahtevek za kredit pri pristojni banki, s čimer naj bi v prihodnjem letu dokončali izgradnjo kanalskega zbiralnika od Bakovnika do občinske meje v Šmarci. Nadaljujejo tudi z izgradnjo medobčinskega sistema kanalizacije iz Domžal proti Kamniku; v ta namen ima občina zagotovljenih 400.000 dinarjev, kar tudi ustreza njenemu deležu.

V skladu s potrjenim programom vodne skupnosti so nadaljevali dela na regulaciji Pšate in Kamniške Bistrice. Očistili so regulirani del Nevljice, izdelujejo pa glavne projekte za še neregulirano Nevljico, za regulacijo Pšate od Most do izvira ter regulacijo Reke. Letos so tudi pričeli z deli na desnem obreznem zidu pod železnim mostom, s čimer naj bi omogočili kar najhitrejši pričetek del na bodoči avtobusni postaji.

Opravili so dela pri gradnji trafo postaj v Soteski in na Češnjicah, na Pšajnovici pa bodo pričeli delati še letos. Dograjena je bila tudi TP za središče mesta, njena dokončna ureditev pa je preložena na prihodnje leto.

4. Stanovanja, ceste

Občinska skupnost za ceste še ni bila ustanovljena, iniciativni odbor pa je že pripravil vse normative akte za ustanovitev te skupnosti.

V letu 1973 smo nadaljevali z modernizacijo ceste v Tuhinjski dolini v dolžini 1,7 km, Republiška cestna skupnost je za ta dela zagotovila 3,3 milij. dinarjev.

Med občino Kamnik in cestnim podjetjem Ljubljana je bila sklenjena pogodba o načinu financiranja dokončne ureditve ceste v Kamniško Bistrico. Cesta je že asfaltirana, skupni stroški pa znašajo 2,2 milij. dinarjev. Republiška cestna skupnost in skupščina mesta Ljubljane pa so v tem letu že prispevale udeležbo v višini 0,81 milij. dinarjev. Dokončno je bila urejena in asfaltirana cesta Kamnik-Godič. Stroški teh del so 0,7 milij. dinarjev. V letu 1973 bodo pokriti v višini 0,4 milij. din, razlika pa bo plačana v prihodnjem letu, in to iz udeležbe občine, krajevne skupnosti ter s prispevki občanov.

Za obvozno cesto bodo letos opravile vse potrebne meritve, tako da bo idejni oziroma glavni projekt za to cesto gotov v začetku prihodnjega leta.

V resoluciji je bila nakazana tudi potreba po izboljšanju avtobusne povezave z Ljubljano novih 13 parov direktnih avtobusov, 6 dodatnih indirektnih ter še 3 avtobusi v Tuhinjsko dolino.

V letošnjem letu je bil ustanovljen solidarnostni stanovanjski sklad, do konca leta pa bo ustanovljena tudi stanovanjska skupnost.

S pomočjo in sredstvi solidarnostnega stanovanjskega sklada ter z večjo udeležbo organizacij združenega dela se je preusmeril pretežni del namenskih sredstev za blokovno izgradnjo. Skupna sredstva za stanovanjsko graditve bodo v letu 1973 znašala skoraj 20 milij. din (od tega je v solidarnostnem skladu 0,9 milij. din), od katerih bodo vsaj 70% namenili za graditve blokov.

Z gradnjo za trg, iz sredstev solidarnostnega sklada in sredstvi drugih investitorjev (OZD) je podjetje Graditelj letos že dogradilo na Grabnu stanovanjski blok s 28 stanovanj, drugi blok z enakim številom stanovanj pa je pred dograditvijo. V zaključni fazi je tudi gradnja manjšega bloka ob zdravstvenem domu z 11 stanovanji, na Zapricah pa je bil že vseljen blok z 20 stanovanji; v pritličju pa je poslovni prostor. V tretji fazi gradnje je drugi blok z enakim številom stanovanj ter poslovnim prostorom. To podjetje je pričelo tudi z blokovno zazidavo Bakovnika. Od šestih načrtovanih blokov blok s 36 stanovanji že gradijo, opravljena pa so tudi pripravljala dela za pričetek gradnje drugega bloka.

Na območju naše občine gradi stanovanjske bloke tudi gradbeno podjetje Projekt iz Kranja. To podjetje je pričelo z gradnjo bloka na Spodnjem Perovem; blok bo imel 36 stanovanj, potekajo pa tudi pripravljala dela za gradnjo dveh blokov na Duplici s skupno 72 stanovanji.

Zasebna gradnja je bila letos omejena prvenstveno na okoličino Kamnika, in to v pretežni meri z izpolnitvijo obstoječih zazidav. Na odprtih zazidavih območjih pa v glavnem dograjujejo v prejšnjih letih pričete individualne gradnje.

V zvezi z urbanizacijo občine imamo že sprejet zazidalni načrt za dva trga, vendar z gradnjo še niso pričeli. Skupščina je letos potrdila tudi dopolnitev zazidave v Komendi, razgrnjeni so bili zazidalni načrti za celotno območje Spodnjega Perovega in za Vrhpolje-Nevlje, do konca leta pa bo tudi izdelan predlog zazidave Mekinj in Jeranovega ter za območje Duplice.

V letošnjem letu je bila tudi razgibana razprava v zvezi s spremembo urbanističnega načrta Velike planine ter z načinom zaščite in ureditve širšega področja ob vrelcu na Vasnem, za katero že pripravljajo urbanistično dokumentacijo.

5. Družbene dejavnosti

a) PREDŠOLSKA VZGOJA IN VARSTVO

Začela so se zemeljska dela za izgradnjo otroškega vrtca na Bakovniku za 150 otrok, z oddelkom za dojenčke. Izdelan je bil glavni projekt, ki je prilagojen terenu in gradbenemu okolišju. Pogodba o izvajanju del v vrednosti 3.726.461,25 dinarjev je narejena, rok dograditve pa je 30. 9. 1974, tako da bi naslednjo jesen lahko vrtec že sprejel v varstvo prve otroke.

V letošnjem letu smo se že dogovarjali o možnostih za graditve otroških vrtcev na Duplici, v Šmarci in Mostah, vendar sredstev zanje še ni; pričakujemo, da jih bomo dobili z združevanjem na podlagi referendumov. Dnevno varstvo v osnovni šoli Stranje je bilo organizirano in to z novim šolskim letom; v varstvu je poprečno 25 otrok.

b) ŠOLSTVO

Dokončujejo se preureditvena dela osnovnih šol v Šmartnem in Tuhinju. Dela v Šmartnem bodo končana do konca meseca decembra, v Tuhinju pa do 15. decembra 1973; centralna kurjava pa je bila gofova 22. novembra 1973. Za srednješolski center je izbrana lokacija pridobljeno zemljišče, izdelan je idejni načrt, do konca letošnjega leta pa bo predložen tudi glavni projekt na osnovi medsebojne pogodbe z Birojem 71 v Domžalah, tako da bo moč z gradnjo pričeti v prihodnjem letu.

c) KULTURA

V zvezi s programom temeljne kulturne skupnosti o obnovenih delih na fasadi osrednje muzejske stavbe, se bodo v začetku decembra začela prva dela, in sicer snemanje ometa, z drugimi gradbenimi deli pa bodo začeli spomlad, ker se mora zidovje po odstranitvi ometa osušiti.

Ljudska knjižnica v Kamniku bo odprla v mesecu decembru še pionirski in cibicobnovni oddelk, preureditvena dela za podružnično knjižnico v Tuhinju so opravljena, v Srednji vasi pa so nastale težave zaradi izselitve stranke; nameravajo pa jih rešiti do konca leta, tako da bi lahko že pripravljene knjige prinesli v preurejene prostore. Ureditev dvorane nad kavarno Veronice se je zategnila, ker so naročena okna prispela prepozno, v zimskem času pa ni mogoče opravljati gradbenih del.

c) ZDRAVSTVO

Problem prostorov v zdravstvenem domu ne bo mogel biti urejen, preden ne bo zgrajen srednješolski center, preurejeni prostori pri komunalnem podjetju Kamnik, kamor se bodo preselile organizacije, ki zasedajo prostore zdravstvenega doma. Kljub stanovanjskim težavam smo uspeli izboljšati patronažno službo, ker smo v letošnjem letu na novo nastavili dve patronažni sestri, tako da zasedba ustreza poprečju, ki se zahteva na številu prebivalstva v občini. Zaradi stanovanjskih problemov in pomanjkanja sredstev pa ne moremo sprejeti še več zdravstvenih delavcev, da bi organizirali več specialističnih ordinacij.

(nadaljevanje na 4. str.)

(nadaljevanje s 3. strani)

d) SOCIALNO VARSTVO

Socialno varstvo se razvija v okviru programa razvoja socialnega varstva za našo občino. Višina socialne pomoči znaša v naši občini okoli 200,00 din in jo prejema okrog 80 občanov, tako da prejemajo občani, ki so brez kakršnihkoli sredstev, do 300 dinarjev socialne pomoči. Ker se je razširila patronažna služba, so tudi pogostejši obiski na domovih in tako dobivajo neposredno pomoč posamezni občani, ki so je potrebni. V letošnjem letu je socialna služba uspela organizirati 5 rejništev za odrasle osebe in za 10 otrok. Težave pa so s plačevanjem rejnine, ki pa jo bo po predvidevanjih moč urediti v prihodnjem letu; pripravljajo se namreč ustrezni zakoni, ki bodo končno uredili status rejninc, ki zahtevajo, da se jim prizna to delo kot družbeno potrebno delo in se jim iz takega dela priznajo tudi določene pravice.

Tudi v letošnjem letu so bile težave z domsko preskrbo, ker smo navezani na domove v sosednjih občinah, pričakujemo pa, da bo problem domskega varstva rešen z dograditvijo Doma upokoencev. Varstvo starejših duševno prizadetih oseb bo morali urejati skupaj z republiko, vendar pa ta akcija v letošnjem letu še ni pokazala zaželenih rezultatov.

e) TELESNA KULTURA

Letos smo že od spomladi pripravljali ustanovitev temeljne telesne kulturne skupnosti, ki je bila ustanovljena 15. 11. 1973. Vzporedno je tekla tudi akcija za izboljšanje športnih objektov v Kamniku. Dokončno so uredili stadion v Mekinjah, kjer bodo lahko tudi atletska tekmovanja. Delno je bilo urejeno tudi kopalnice, tako da ga je moč uporabljati. Še vedno pa obstaja problem telovadnic, ki so samo v šolah; šolska vodstva pa nerada dovoljujejo uporabo zunanjim društvom. Z zgraditvijo srednješolskega centra s telovadnico pa bo v dokajšnji meri tudi ta problem urejen.

6. Krajevne skupnosti

Samoupravno odločanje, krajevnih skupnosti dobiva v naši občini iz leta v leto večjo veljavo. To potrjujejo vse večja angažiranost in organiziranost krajevnih skupnosti, učinkovitost zasedanja zborov delegatov teh skupnosti, vedno večja finančna samostojnost in končno — načela nove ustave.

S petletnim planom predvidena sredstva prispevka 7,4 milij. din, bodo zagotovo dosegla višino preko 10 milij. dinarjev, saj bo po oceni znašal za leto 1973 že okoli 2,3 milij. din.

S temi sredstvi in ob dodatnih virih drugih dohodkov, bodo krajevnim skupnostim dane tudi možnosti, da bodo temeljiteje vplivale na urejanje socialnega varstva.

Lahko ugotovljamo, da so v resoluciji nakazani programi in dela v pretežni meri že opravljeni ali pa jih dokončujejo, kar je tudi razvidno iz poročila za devetmesečno obdobje letošnjega leta.

Dohodki od prispevka so znašali skupno s prenesenimi sredstvi iz leta 1972, dotacij SO ter prispevkov gospodarstva in občanov 4,4 milij. din; vsota pa se bo do konca leta še povečala na okoli 5 milij. dinarjev; uporabila pa se bodo glede na načrtovane vlaganja: četrtnina sredstev za ceste, vaška pota in mostove, nekoliko manj pa za vodovode, rezervoarje ter kanalizacijo, približno četrtnina za elektrifikacijo, pokopališča, pomoč društvom in raznim organizacijam, za SLO ter druge stroške. V poprečju pa krajevne skupnosti prenašajo četrtnino dohodkov na prihodnje leto z namenom, da bi varčevala za dopolnitev zahtevnejših programov.

Na splošno lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da so vse vasi in zaselki v naši občini preskrbljeni s pitno vodo, razen Zgornjega Okroga in Brezij, kjer v bližini ni primernih izvirov zdrave pitne vode. Kot nujen problem pa se vse močnejše kaže vprašanje načinkomunalne ureditve Jeranovega, Vrhpolj ter skupnega področja Most in Komende.

7. Razvoj nerazvitih področij

Tuhinjska dolina, ki velja za manj razvito področje naše občine, dobiva z nadaljevanjem modernizacije ceste vse večje možnosti razvoja. Opazen je že napredek pri koncentraciji naselij z izpopolnitvami dosedanjih zazidav, urbanizacija tega področja pa bo usmerjala posebno individualne investitorje, da se bodo zazidala območja še razširila. Raziskave vrelca na Vasenem se bodo nadaljevale, izdelava programa ureditve in zaščite tega področja pa je tudi že v zaključni fazi. V Motniku je dograjena industrijska hala, katere investitor je podjetje Stol. Investicijska vrednost objekta znaša okoli 4 milijone din. Tovarna usnja pa predvidene obrata usnjene konfekcije letos ne bo ustanovila.

8. Splošni ljudski odpor

Letošnje splošno stanje je potrdilo nujnost krepitve splošne ljudske obrambe sposobnosti in prikazalo stanje aktivnosti ter sposobnosti vseh dejavnikov splošnega ljudskega odpora. Še bolj temeljito bo potrebno krepiti že pričete in opravljene aktivnosti na področju izobraževanja, ustrezne informiranosti, splošne organiziranosti vseh nosilcev obrambe ter nadaljevati z usposabljanjem pripadnikov partizanskih enot.

NOVE MOČI V OBČINSKI KONFERENCI ZKS

OB 50 LETNICI ETE

Pred dnevom republike je delovni kolektiv kamniške živilske industrije ETA praznoval pol stoletja obstoja podjetja. Iz skromne delavnice za predelavo sadja in zelenjave se je po pridružitvi obrata za izdelavo testenin v Šmarci in kvasa v Mengšu razvila živilska industrija Kamnik. Kmalu so opustili proizvodnjo testenin in se usmerili le na predelavo povrtnin in proizvodnjo gorčice.

Leta 1963 so zgradili nove proizvodne prostore, ki so omogočili, da je kolektiv v teh desetih letih za več kot desetkrat povečal proizvodnjo. Povečala se je tudi produktivnost. Pred desimi leti je 60 delavcev proizvedlo 500 ton izdelkov, letos pa bo 260 delavcev predelalo kar 5200 ton povrtnin, kar bo prineslo kolektivu 4,5 milijarde starih dinarjev celotnega dohodka.

Ob letošnjem jubileju je kolektiv ETE izročil v obratovanje novo 2000 m veliko skladišče z mostno tehniko, katerega vrednost z dovozno cesto in zunanjo ureditvijo znaša 410 milijonov starih dinarjev. Objekt je

Kolektivu ob jubileju tudi naše čestitke in najboljše želje za bodoče!

— lj

ODLOK O OBVEZNEM ODLAGANJU IN ODVOZU SMETI

Smeti in odpadki tudi na območju naše občine že povzročajo preglavice zlasti zato, ker še nimamo povsod organiziranega odlaganja oz. odvoza.

Z odlokom, ki ga je na zadnji seji prejela občinska skupščina bo prav gotovo storjen korak naprej. Ta odlok velja za vsa območja, za katera so izdelani urbanistični in zazidalni načrti! Krajevne skupnosti pa se lahko dogovorijo in zajamejo z organiziranim odvozom smeti tudi ostala naselja.

Po odloku med hišne smeti ne spada odpadni gradbeni material, smeti z dvorišč, tekoči odpadki kakor tudi ne ogorki iz peči, centralne kurjave in kotlarn. Odvoz teh odpadkov je treba plačati posebej.

Za odlaganje smeti se lahko uporabljajo le tipski smetnjaki, ki jih upravljalci zgradb nabavijo na svoje stroške pri komunalnem podjetju. Smeti sme odvažati na javna odlagališča le pooblaščenemu komunalno podjetju.

Cena za odvoz smeti bo odvisna od velikosti gospodinjstva, pri poslovnih prostorih pa od površine teh prostorov.

Ker je bilo na seji postavljeno vprašanje, kako je z odvozom smeti, če je na dan, določen za odvoz, državni praznik, je komunalno podjetje odgovorilo, da v takem primeru odvažajo smeti en dan pred praznikom.

Odborniki so dobili tudi pregled cen komunalnih storitev v občinah Domžale, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trbovlje. Ta pregled kaže, da imamo v Kamniku nekatere komunalne storitve, med njimi tudi odvoz smeti, cenejšje kot drugod.

— lj

KAKO POTEKA GRADNJA KAMNISKEGA VODOVODA?

V letu 1972 je komunalno podjetje razpisalo licitacijo za izgradnjo cevovoda in drenaže z zajetjem na Iverju. V licitaciji — ponudbi so sodelovali trije ponudniki:

Nivo Celje
Hidrometal Mengeš — navedeni je odstopil,
in Projekt Kranj.

Kot najugodnejši ponudnik je bilo podjetje Nivo Celje. Od skupne predračunske vrednosti 4.152.547 din je podjetje Nivo dalo ponudbo za ca milijon izpod predračunske vrednosti in tako postalo izvajalec del. Na osnovi pismene ponudbe, ki jo je omenjeno podjetje poslalo 20. septembra 1972, je bila sklenjena pogodba za izvedbo del med ponudnikom in komunalnim podjetjem Kamnik, s tem da komunalno podjetje preskrbi ves material po predračunski vrednosti 737.104 din.

Po pogodbi bi moralo podjetje Nivo Celje zgraditi cevovod v dolžini 1.942 m, premera 500 mm, in drenažo z zajetjem v dolžini 345 m, premera 800 in 900 mm, do meseca julija 1973.

Gradnja vodovoda se je pričela meseca aprila 1973 pri železobetonskem mostu v Stranjah. Med gradnjo so ugotovili, da projekt ni mogel upoštevati vseh težavnostnih del, ki so se pokazala med samo gradnjo. Glavne ovire so bile predvsem dostopi in dovozi materiala do izkopanih jarkov (salonitne cevi, težine 800 — 1300 kg) položitev cevovoda preko Kamniške Bistrice v Stahovici, ki je dosegla ob bregu globino tudi do 6 m in to v podtalnici. Vzdolž ceste Stahovica—Kamniška Bistrica je bilo potrebno v dolžini 183 m vsekati v živo skalo kanal, globok 3 m, za položitev cevovoda. Take in podobne ovire so se pojavljale vse do opravljenega drenažnega izkopa.

Še huje pa so bile težave pri delih od zajetja do zaključka drenaže na Iverju.

Od objekta zajetja pri Stahovici do drenažnega zajetja so

polagali tesnilni cevovod, premera 800 mm v globini 4 — 7 m, dolžine 265 m, in to v podtalnici ob 70 cm globoki vodi. Ob tem je bil tako močan vzgon podtalne vode, da je divgal že položeni cevovod. Tako je pri dolžini 200 m položenega cevovoda ob zaključku drenaže nastala višinska razlika za 75 cm, to pa ni v skladu z izdelanim projektom. Za isto višino je nastala tudi razlika v drenažnih ceveh v podtalnici. Pri pregledu del je investitor komunalno podjetje Kamnik ugotovil te razlike in zahteval poglobitev jarka. Takoj zatem se je na predlog izvajalca dela sestala strokovna komisija, in to trikrat, ki so jo sestavljali predstavniki geološkega zavoda SRS, vodnega gospodarstva SRS, hidroinženiringa Ljubljana, vodne skupnosti Savinja Celje in komunalnega podjetja Kamnik. Na zadnjem posvetu v Ljubljani 30. oktobra 1973 je bilo sklenjeno, da je potrebno poglobiti drenažo in cevovod premera 800 mm. Izvajalec Nivo Celje je z delom pričel 12. novembra in je do 24. novembra poglobil ves cevovod, premera 800 mm, do drenaže.

Vsi stroški, nastali s poglobitvijo — dodatna dela, bremenijo izvajalca del Nivo Celje.

Obročna stroškov gradnje cevovoda, zajetja, drenaže in odškodnin zdaj še ne moremo objaviti, bomo pa to storili takoj, ko bodo objekti zgrajeni in bo poravnana odškodnina (lastnikom zemljišč). Navajamo pa vsote, ki so predvidene v predračunu in uradnih cenitvah, ki so bile delno že plačane, delno pa obstajajo še kot obveze:

Občinski odbor Zveze združenj borcev NOV K A M N I K

v a b i

na žalno komemoracijo, ki bo v nedeljo, 6. januarja 1974 ob 10. uri dopoldne pri spomeniku v Rudniku pri Radomljah v spomin padlim borcem in aktivistom Kamniškega okrožja.

C. OKVIRNA PREDVIDEVANJA ZA 1974. LETO

Težišče politike družbenoekonomskega razvoja SFRJ Jugoslavije kot tudi SR Slovenije se usmerja k skupnim ciljem in nalogam, ki zadevajo odločneje izvajanje ustavnih sprememb v zvezi s krepitvijo samoupravljanja, nadaljevanjem procesa neposrednega povezovanja materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti, z uveljavljanjem samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja.

Vzporedno in v odvisnosti z uresničevanjem samoupravne socialistične usmeritve naše družbe težimo k bolj učinkovitemu gospodarjenju ob povečanju produktivnosti dela; na teh osnovah naj bi se pospešila dinamika gospodarske rasti v bolj stabilnih pogojih in ob povečanju življenjskega standarda prebivalstva.

Na osnovi teh usmeritev naj bi bili realni vrednostni okviri naslednji:

	Letna stopnja rasti v odstotkih	
	Ocena SRS	Ocena SO Kamnik
— Družbeni proizvod	6,5—7,5	6,0—7,0
— Industrijska proizvodnja	8,0	6,0—6,5
— Zaposlenost	2,0—2,5	2,5—3,0
— Produktivnost (realna)	4,0—5,0	4,0—4,5
— Realni oseb. dohodki	3,5	3,0

Za uresničitev teh kazalcev pa bo potrebno:

- pospešiti vse gospodarske aktivnosti;
- zagotoviti hitrejšo gospodarsko rast, posebno v industriji ter celotnem terciarnem sektorju;
- večja učinkovitost gospodarjenja naj prispeva k hitrejši rasti dohodka kot stroškov;
- z novim davčnim sistemom in ob upoštevanju ustavnih sprememb naj bi se z zmanjševanjem obremenitev gospodarstva zagotovila njegova večja akumulativnost in reprodukcijska sposobnost.

Ob uresničitvi ciljev za povečanje akumulativnosti gospodarstva pa ne bo mogoče izpolniti načela skladne rasti realnih osebnih dohodkov s produktivnostjo dela. Tako naj bi se realni osebni dohodki povečali za okoli 3% in naj bi se s tem približali ravni leta 1971.

Glede na navedeno naj bi se torej nominalni osebni dohodki zvišali do 90% stopnje rasti nominalnega družbenega proizvoda.

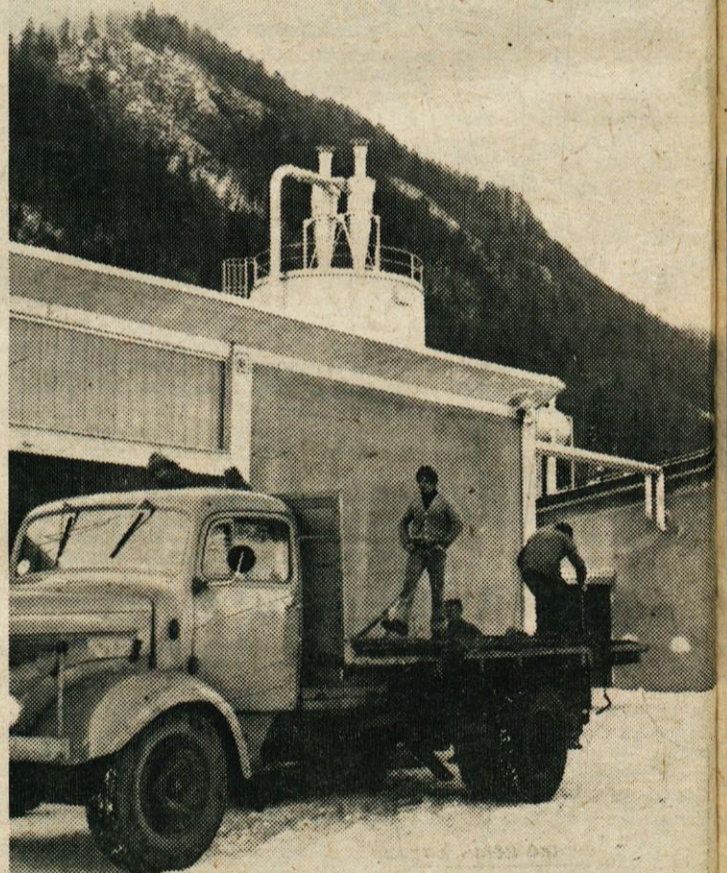
Tudi nominalni izvorni dohodki za kritje splošne in skupne porabe bodo morali rasti za približno 4% počasneje kot družbeni proizvod. Zato pa bo tudi potrebno za uresničevanje ciljev družbenih dejavnosti z vzajemnostjo ter solidarnostjo še bolj uveljaviti neposredno družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje med delovnimi ljudmi in delavci na terenskih področjih ter s tem zagotoviti sredstva za uresničevanje potrebnih, programskih, predvsem pa prednostnih nalog.

1. projekt	170.000,00 din
2. gradbena dela	1.616.802,51 din
3. montaža	271.384,00 din
4. material	737.104,00 din
5. drenaža	1.527.257,00 din
6. plačane odškodnine	27.000,00 din
7. odkup dveh kmetijsko zemljiških zgradb	1.106.812,85 din
Skupaj	5.813.012,35 din

Zagotovljena sredstva financiranja za leto 1973:

— namensko zbrana sredstva od vodarine in kanalščine od l. 1970-1973	1.287.000,00
— akontac.prispevka KS Kamnik za leto 1971 — 30.junija 1973	500.000,00
— LB Ljubljana — najeto posojilo	900.000,00
Skupaj	2.687.000,00

NOVA PRIDOBITEV ZA MOTNIŠKO DOLINO

NOV OBRAT INDUSTRIJE POHIŠTVA STOL V MOTNIKU

Pred Dnevom republike so v dolini pod Kozjakom slavili pomembno delovno zmago. Odprli so nov proizvodni obrat industrije pohištva Stol, v Motniku. V gradnjo pohištva, v katerem je zaposlenih okrog štirideset delavcev, so vložili okrog 400.000.000 starih dinarjev. V obratu, ki bo samostojna temeljna organizacija združenega dela, v okviru podjetja Stol, izdelujejo decimiran les, oboje in zaboje za potrebe marmeladnega podjetja. Poleg sodobnih proizvodnih obratov imajo delavci, ki so se preselili iz zastarele obrtne delavnice v Motniku, na voljo modernizirane pomožne prostore (jedilnico, sanitarno in drugo). Prvi industrijski obrat na tem območju, tako se poudarili ob otvoritvi, pomeni veliki pridobitev, ne samo za Motnik pač pa za vso Tuhinjsko dolino.

SREČNO 1974 * SREČNO 1974 * SREČNO

Lončarska obrtna zadruga Komenda

želi mnogo sreče v letu 1974 vsem delovnim ljudem

Obrtno podjetje »SLOGA« Moste pri Komendi

želi srečno in zadovoljno novo leto 1974 vsem delovnim ljudem

Čestitkam ob novem letu 1974 se pridružuje

Industrija
pohištva
stol
kamnik
jugoslavija

GOZDNO GOSPODARSTVO LJUBLJANA OBRAT KAMNIK

želi vsem delovnim ljudem srečno in uspešno novo leto

Vsem gostom in občanom želi srečno novo leto 1974

Gostinsko podjetje »PLANINKA« iz Kamnika

Cenjenim gostom se priporoča

KOMUNALNO PODJETJE KAMNIK

želi vsem delovnim ljudem srečno in uspešno novo leto 1974

Obrtno podjetje Usluga Kamnik

želi srečno novo leto 1974 vsem občanom

Meso Kamnik želi srečno novo leto 1974 svojim odjemalcem in vsem delovnim ljudem

ŽIVILSKA INDUSTRIJA KAMNIK

želi vsem občanom in poslovnim partnerjem srečno in uspešno novo leto 1974

MENINA tovarna pogrebne opreme Kamnik-Šmarca želi ob novem letu mnogo uspeha vsem poslovnim partnerjem in vsem delovnim ljudem

Žito Ljubljana obrat Vesna v Kamniku želi vsem delovnim ljudem srečno novo leto 1974

Kočna Kamnik trgovsko podjetje na veliko in malo želi vsem delovnim ljudem srečno in uspešno novo leto 1974

SVILANIT kamnik

Tekstilna tovarna SVILANIT KAMNIK čestita vsem svojim kupcem srečno in uspehov polno novo leto 1974 in priporoča svoje izdelke:
- FROTIR BRISAČE
- FROTIR PLAŠČE ZA DOM IN PLAŽO
- MODNE KRAVATE

želi srečno in uspešno novo leto 1974

Naročnikom in kupcem nudimo: amonitratna praškasta razstreliva, vžigalno vrvico, rudarski in lovski smodnik, razna druga vžigalna sredstva, izdelke za ognjemete, pirotehnično galanterijo in lovske patrone

Ljubljanska banka - podružnica Kamnik

čestita vsem vlagateljem hranilnih vlog, potrošnikom in vsem občanom novo leto 1974

Srečno novo leto 1974 želi

Industrijsko podjetje ALPREM Kamnik

Priporoča svoje izdelke in usluge:
- izdelovanje in montaža oken, vrat, vetrolovov
- pregradnih sten, fasad itd. iz aluminija
- opremo za samopostrežne in klasične trgovine vseh vrst
- stavbno ključavničarstvo

Splošno gradbeno podjetje »GRADITELJ« - Kamnik, Maistrova 7

želi srečno novo leto 1974 in se priporoča za naročila vseh gradbenih del

Tovarna usnja Kamnik

želi ob novem letu 1974 mnogo delovnih uspehov kupcem, poslovnim partnerjem in vsem delovnim ljudem

»Zarja«

OBRTNO IN MONTAŽNO PODJETJE
KAMNIK

želi srečno novo leto 1974 in priporoča usluge v svojih obratih
Opravljamo:
- elektroinstalacijska dela,
- kovinsko instalacijska,
- vodovodno-instalacijska,
- kovinsko konstrukcijska,
- kleparska, pleskarska, slikarska in steklarska dela

Tovarna kovinskih izdelkov in livarna proizvaja: fittinge črne in pocinkane - ključavnice navadne in cilindrične, gospodinjne strojčke, ulitke za sive in tempera litine

Cenjenim odjemalcem priporočamo naše izdelke in jim želimo srečno in uspešno novo leto 1974

ALI JIH POZNAMO?

LOJZE KEBE

Večkrat smo pod tem naslovom že pisali o ljudeh, po katerih so poimenovali naše ceste, ulice in pota. Pogosto tudi stanovalci ne vedo skoraj nič o človeku, po katerem ima njegova cesta ime. Spet se vračamo k cestnim imenom, da jih pojasnimo, zabeležimo in ohranimo.

Kebetova ulica je osrednja prometna os na Zapriškem polju. Po kom ima ime, kdo je bil Kebe, ali ga poznamo?

Ko je bilo v drugi polovici leta 1941 ustanovljeno pokrajinsko partijsko vodstvo za Gorenjsko, so za sekretarja določili Toneta Dolinska, člani pa so bili Lojze Kebe in njegova žena Mira ter Tomo Brejc. Kebe je imel posebno nalogo, da vodi povezavo s partizanskim poveljstvom za Gorenjsko. Zato je večkrat potoval v Ljubljano, vračal pa se je preko Domžal. Po vrnitvi na Gorenjsko je prinesel vest Tomu Brejcu, da mora oditi na Primorsko, kamor bi šel Žagar, če ne bi padel. Po Dolinskovi aretaciji in Žagarjevi smrti je tako ostal samo še Kebe, ker je žena med tem že drugič postala mati. Kebeta so 4. aprila 1942 imenovali za prvega komisarja prve grupe odredov Gorenjske, Gregorčiča pa za komandanta. Lojze Kebe se je izkazal kot preudaren in iznajdljiv organizator partizanstva. Bil je trezen, demokratičen in prepričevalen. Pokazal je izredne vojaške sposobnosti. Žal pa je nepričakovano padel na Jamniku nad Železniki 16. oktobra 1942. Hudo ranjen je svojemu nasledniku Vinku Hafnerju povedal vse, kar mu bo potrebno za nadaljnje delo.

Lojze Kebe se je rodil 26. junija 1908 v vasi Jezero pri Cerknici. V Trnovem pri Ljubljani se je izučil za ključavničarja, nato pa se je zaposlil v tovarni Titan v Kamniku. Tu se je brž vključil med napredne delavce, ki so se zbirali okrog Solidarnosti. Ker se je kot nepomirljiv borec za delavske pravice udeležil znane stavke leta 1928, so ga v Titanu odpustili. Kmalu nato je odšel v vojsko, po vrnitvi iz Kragujevca pa je delal v Tacnu. Postal je navdušen član Vzajemnosti in končno partije.

Za narodnega heroja je bil proglašen 5. julija 1951, po njem pa se imenuje tudi osnovna šola v Sentvidu pri Ljubljani.

I.Z.

Kamnik pred 100 leti

— J. Sima, učitelj druge mestne šole v Ljubljani, je imenovan za šolskega nadzornika kamniškega okraja namesto odstopivšega nadzornika Mateja Močnika. J. Sima je kot urednik Schulzeitunge že v prvi številki pokazal roge (Danica 1873, štev. 5).

— Učitelji kamniškega šolskega okraja so imeli zbor, ki ga je sklical okrajni šolski svet. Zbor je pod vodstvom G. Sima sestavil novi šolski red za vse dvorazredne šole. Po novem četrtek ne bo več prost dan, pouk bo vseh šest dni tedna po 3 ure dopoldne. Osupnila pa nas je navedba, da bo pouk veronauka šele tretjo uro. G. Sima vrže krščanski nauk v vrsto najmanj potrebnih reči kot petje in telovadbo. Zastopnik cerkve go tovo kaj spregovoril pred deželno šolsko oblastjo za preganjanje krščanskega nauka (Slovenec, 18. novembra 1873). Dne 27. novembra pa sam okrajni šol. nadzor. Sima odgovarja, da bo četrtek še naprej prost dan in da se bodo učitelji in kateheti sami pomenili in določili ure pouka.

— Brod pri Šentjakobu na Savi je nezanesljiv. Ko se je 21. julija

utrgala vrv, so trije ljudje in dva konja splavali po vodi. Rešili so se, ker je bila voda plitva. Naj bi se zgradil most, brodar je brezvesten sebičnež! (Novice 1873, štev. 34).

— Kako neprecenljiva dobrot bi bila, če bi namesto broda postavili most, ki bi se dobro splačeval, saj bi vsak rad plačal večjo mostnino, da bi le varno in hitro vsak čas prišel čez Savo. Veliko ljudstva iz kamniške in domžalske okolice bi ga uporabljalo. Če ne bo denarja za most iz državne blagajne, naj dajo dovoljenje, da ga občine zgradijo na svoje stroške (Novice, str. 284).

— V odbor kamniške Čitalnice so bili izvoljeni Janez Murnik za predsednika, Josip Orel za blagajnika, J. Polak, Gregor Slabajna. Fr. Tominc, Fr. Prohinar, Fr. Hajek, A. Froelich in Janežič za odbornika. Vsi izvoljeni so dobri gospodarji, zato je upati, da se bodo za Čitalnico dobro potrudili in skrbeli za napredek društva (Slovenec, 20. dec. 1873).

KAMNIŠKE ANEKDOTE • KAMNIŠKE

Anekdota je kratka, dovtipna zgodbica, navadno posneta iz življenja znanih ljudi, ki nam kaže značaj človeka. Grški zgodovinar in filozof Plutarh (40–120) je rekel, da ena sama anekdota kako osebo včasih veliko bolj jasno oriše kakor pa več strani zgodovinskih podatkov.

O Finžgarju je znano, da je bil nagle jeze. To nam kaže tudi naslednja anekdota.

Na Gozdu nad Kamnikom je 12. junija 1925 umrl župnik Leopold Podlogar, po rodu iz Podloga pri Velikih Laščah, kjer je bil rojen 14. novembra 1878. Bil je znan mladinski pisatelj, pa tudi zgodovinar. Kjer je služboval, je zbiral zgodovinske podatke o kraju in ljudeh. Napisal je

tudi zgodovino dobske in neveljske fare, ki je ostala v rokopisu. Na Gozdu je bil od leta 1913 župnik in učitelj. Njegovega pogreba se je udeležil tudi pisatelj Franc Finžgar. Kamniški dekan Ivan Lavrenčič je imel v cerkvi govor, v katerem je slavil zasluge pokojnika. Finžgar je ob dolgovestnem in monotonem govoru prijetno zadremal. Sedel je na stolu v vrsti pred klopmi. Eno nogo je imel iztegnjeno, drugo pa prekrizano čez koleno. Ministranti so hodili mimo in eden je stopil Finžgarju na nogo, prav na žulj, ki ga je bolel po utrudljivi in strmi poti na Gozd. Finžgar se je sunkovito prebudil iz dremavice in prisilil fantu krepko zaušnico, da je v zbrani tišini glasno odjeknilo v cerkvi med dekanovim govorom.

Prof. IVAN ŽIKA

750 let mesta Kamnika 29

Pridobil si je zaveznitvo oglejskega patriarha in nekaterih plemičev. Da bi se laže branil, se je preselil na strni grad v Grebinju. Vojnja je divjala dalj časa. Uporni in ropa željni plemiči so uprizarjali prave bitke, ko pa je Majnhard poslal svoje čete, da kaznujejo upornike, je bil Ulrik Vovbrski v veliki stiski. Tu mu prihitel — v marcu 1293 — na pomoč najslavniji vitez tistih časov Viljem Ostrovrhar iz Svibna ob Savi. Končno je Viljem padel, Ulrik pa se je moral vdati vojvodu Albrehtu. Viljema Ostrovrharja je ljudstvo ovilo s pravljicami: ni ga mogel rešiti niti čudežni prstan, ki so mu ga dale vile ... Vse te dogodke je zžil v svojo prvo zgodovinsko dramo „Viljem Ostrovrhar“ naš pesnik Anton Medved.

Kmalu je goriška posest tako narasla, da sta si jo Majnhard in njegov brat Albert razdelila. Majnhard je obdržal Tirolsko, vojvodstvo Koroško in upravo Kranjske. Ko je leta 1295 umrl, so dediščino vzajemno upravljali njegovi trije sinovi. Henrik se je oženil z Ano, sestro češkega kralja Vaclava, ki je bil leta 1306 umorjen. Ker je z njim izumrla rodbina Przemislovičev, je Henrik menil, da je upravičen do čeških dežel. Habsburžan Albreht pa jih je po fevdnem pravu zahteval zase. Nastala je vojna, ki je zajela tudi naše kraje.

Končno je Henrik postal češki kralj, vendar je že leta 1310 zapustil Češko, ko je bil Henrik Luxemburški izvoljen za nemškega cesarja in je Češke dežele dobil njegov sin Ivan. Henrik se je vrnil in vladal v svojih deželah. Cesarjeva pristaša sta bila grofa Vovbrski in Ortenburški, ki sta v družbi s Henrikom Goriškim zavzela Kranj in Kamnik. Ko se je Henrik Tirolski pobotal s Habsburžanom, mu je prepustil Savinjsko dolino, ki jo je Habsburžan priključil Stajerski. Lahko razumemo, zakaj je bil Albreht Habsburški močno proti svojemu nekdanjemu zavezniku, saj ni hotel dopustiti, da bi se razvila spet močna češka država pod okriljem tirolsko-čeških grofov, ki jo je njegov oče Rudolf komaj preprečil. Za Henrika Tirolskega navajajo viri, da se je pogosto mudil v Ljubljani in Kamniku. Ko je leta 1335 umrl, brez potomcev, so njegove dežele Koroško in Kranjsko podedovali Habsburžani. Goriška veja grofov pa je še celih 150 let vladala. Na račun patriarhata so si pridobili v Istri veliko ozemlja, prav tako pa po Dolenjskem in Beli Krajini. Ko je moral oglejski patriarh leta 1362 odstopiti Habsburžanom v dedni fevd vsa posestva po slovenskem ozemlju, so jih ovirali na poti do morja le še goriški grofi. Leta 1364 je bila Kranjska povzdignjena v vojvodino in leta 1366 so Habsburžani že dosegli morje, tako da se je Trst že leta 1382 podal pod njihovo varstvo. Ko so izumrli goriški grofi, je leta 1500 tudi njihova dediščina pripadla Habsburžanom. Tako so bili vsi Slovenci do razpada Avstrije 1918 združeni pod Habsburžani v težkem boju za svoj narodni obstoj.

Vendar pa je oblast Habsburžanov in goriških grofov naletela tudi na odpor. Ulrik Vovbrski je hotel osnovati samostojno Savinjsko Marko in tam vladati. Pridobil si je zaveznitvo oglejskega patriarha in nekaterih plemičev. Da bi se laže branil, se je preselil na strni grad v Grebinju. Vojnja je divjala dalj časa. Uporni in ropa željni plemiči so uprizarjali prave bitke, ko pa je Majnhard poslal svoje čete, da kaznujejo upornike, je bil Ulrik Vovbrski v veliki stiski. Tu mu prihitel — v marcu 1293 — na pomoč najslavniji vitez tistih časov Viljem Ostrovrhar iz Svibna ob Savi. Končno je Viljem padel, Ulrik pa se je moral vdati vojvodu Albrehtu. Viljema Ostrovrharja je ljudstvo ovilo s pravljicami: ni ga mogel rešiti niti čudežni prstan, ki so mu ga dale vile ... Vse te dogodke je zžil v svojo prvo zgodovinsko dramo „Viljem Ostrovrhar“ naš pesnik Anton Medved.

Kmalu je goriška posest tako narasla, da sta si jo Majnhard in njegov brat Albert razdelila. Majnhard je obdržal Tirolsko, vojvodstvo Koroško in upravo Kranjske. Ko je leta 1295 umrl, so dediščino vzajemno upravljali njegovi trije sinovi. Henrik se je oženil z Ano, sestro češkega kralja Vaclava, ki je bil leta 1306 umorjen. Ker je z njim izumrla rodbina Przemislovičev, je Henrik menil, da je upravičen do čeških dežel. Habsburžan Albreht pa jih je po fevdnem pravu zahteval zase. Nastala je vojna, ki je zajela tudi naše kraje.

Končno je Henrik postal češki kralj, vendar je že leta 1310 zapustil Češko, ko je bil Henrik Luxemburški izvoljen za nemškega cesarja in je Češke dežele dobil njegov sin Ivan. Henrik Tirolski se je vrnil in vladal v svojih deželah. Cesarjeva pristaša sta bila grofa Vovbrski in Ortenburški, ki sta v družbi s Henrikom Goriškim zavzela Kranj in menda Kamnik. Ko se je Henrik Tirolski pobotal s Habsburžanom, mu je prepustil Savinjsko dolino, ki jo je Habsburžan priključil Stajerski. Lahko razumemo, zakaj je bil Albreht Habsburški močno proti svojemu nekdanjemu zavezniku, saj ni hotel dopustiti, da bi se razvila spet močna češka država pod okriljem tirolsko-čeških grofov, ki jo je njegov oče Rudolf komaj preprečil. Za Henrika Tirolskega navajajo viri, da se je pogosto mudil v Ljubljani in Kamniku. Ko je leta 1335 umrl brez potomcev, so njegove dežele Koroško in Kranjsko podedovali Habsburžani. Goriška veja grofov pa je še celih 150 let vladala. Na račun patriarhata so si pridobili v Istri veliko ozemlja, prav tako pa po Dolenjskem in Beli Krajini. Ko je moral oglejski patriarh leta 1362 odstopiti Habsburžanom v dedni fevd vsa posestva po slovenskem ozemlju, so jih ovirali na poti do morja le še goriški grofi. Leta 1364 je bila Kranjska povzdignjena v vojvodino in leta 1366 so Habsburžani že dosegli morje, tako da se je Trst že leta 1382 podal pod njihovo varstvo. Ko so izumrli goriški grofi, je leta 1500

tudi njihova dediščina pripadla Habsburžanom. Tako so bili vsi Slovenci do razpada Avstrije 1918 združeni pod Habsburžani v težkem boju za svoj narodni obstoj.

V našem sestavku smo posvetili nekoliko več pozornosti češkemu kralju Otakarju in dogodkom okoli njegovih bojev s Habsburžani. Za nas je to obdobje zelo važno, saj se v zvezi z Otakarjem leta 1271, torej pred dobrimi 700 leti, prvič v zgodovini pojavi slovensko ime Kamnik za naše mesto, medtem ko je bil doslej v vseh latinskih ali nemških listinah znan samo kot Stein ali Stain. Za Otakarja in tudi za naše kraje je bila usodna njegova bitka pri Suhih Krutih na Moravskem polju 26. avgusta 1278, v kateri je Otakar padel. Zgodovinarji opravičujejo Otakarja, češ da ga je k odločilnemu boju z nemškim cesarjem Rudolfom Habsburškim silila njegova častihlepa žena, madžarska plemkinja. Cesar Rudolf Habsburški pa je imel upravičen izgovor, ko je alpske dežele podelil v fevd svojemu sinu Albrehtu, češ da jih je priboril spet nazaj nemškemu cesarstvu. Zato pač nihče ni oporekal njegovim predlogom o usodi Avstrije, Stajerske, Koroške in Kranjske. Ostala pa je zamisel o veliki državni skupnosti, ki bi segala od Krkonosov do Jadranskega morja. Kar je nepredvidni in k hitrim uspehom stremelci Otakar zasnoval, to so potem Habsburžani modro in premišljeno izpeljali. Z veliko potrpežljivostjo so krotili svojo grabežljivost, ki je bila ena izmed glavnih lastnosti tega v Sviči udomaćenega frankovsko-svabskega rodu. Od 1282 do 1382 so si brez bojev, zgolj z zenitnimi pogodbami utrlj pot do morja in tako spretno dosegli Otakarjev sen o veliki in mogočni državi.

Ko so vladali deželni knezi in bivali stalno v svojih deželah, so tudi sami vodili vrhovno upravo in sodstvo. Po smrti zadnjega Spanheimovca Ulrika, ki ni zapustil zakonitih naslednikov, pa so Otakar, Goriško-tirolski grofi in potem Habsburžani redko prihajali v deželo. Zato so seveda morali upravo dežel poveriti svojim namestnikom, ki so se imenovali deželni glavarji. Običajno so bili iz vrst domačega višjega plemstva. Dohodke deželnega kneza pa je upravljal vicedom, kateremu so morali polagati račune tudi mesta in trgi.

Ljubljana se je razvila kot glavno mesto Kranjske, ko je postala sedež vicedomov in deželnih glavarjev. Vrsto vicedomov lahko zasledujemo že od 1255 naprej, vrsto deželnih glavarjev pa od 1261. Ob teh visokih uradih so se naselili v mestu tudi nižji uradniki. Plemiči so radi zidali v mestu svoje hiše, ki so bile za njih nekaki vikendi v današnjem pojmovanju besede, nikakor pa niso bili pripravljeni deliti z meščani tudi bremena glede gradnje in vzdrževanja mestnega obzidja. Prav iz tega razloga je leta 1320 vojvoda Henrik Tirolski izdal ukaz, da v mestih ni nobenega razločka glede bremen. Kakor vsak meščan tako je tudi plemič dolžan prispevati za ureditev mesta in vzdrževanje mestnega obzidja. (Vrhovec: Topografski opis Ljubljane, MS 1885, str. 188)

Vicedom je bil namestnik deželnega kneza in je bil le njemu odgovoren. Nadzoroval in upravljal je vse kmečke imetje v deželi, posestva, gozdove, poslopa in tazne pristojbine (mostnino, mitnino). Trgi in mesta so bili po takratnem pojmovanju kneževa lastnina, zato je bil vsakokratni vicedom predstojnik trgov in mestom. Vicedom je bil tudi predstojnik svobodno rojenih kmetov, potrjeval je v kneževem imenu v mestih voljene sodnike in reševal pritožbe in spore meščanov. Za opravljanje te službe so izbirali ugledne člane iz vrst kranjskega plemstva. Prvi znani kranjski vicedom je bil Weigand iz Kamnika (Weigand de Stein).

Prvi habsburški poveljnik na Kranjskem je bil Majnhard Tirolski. Ker v tem času ne zasledimo kakega vicedoma na Kranjskem, je očitno, da je bila vsa uprava združena v rokah deželnega poveljnika. Ko je leta 1292 umrl cesar Rudolf Habsburški, si je njegov sin vojvoda Albreht dal od novega cesarja Adolfa Nassavskega podeliti kot fevd Avstrijo, Stajersko, Kranjsko in Dolenjsko Marko, Koroško pa vojvoda Majnhard Tirolski. Za svojega namestnika teh dežel je vojvoda Albreht določil najstarejšega sina Rudolfa. V vojni, ki jo je vojvoda Albreht začel proti svojemu bivšemu zavezniku Henriku Tirolskemu, ki je bil takrat češki kralj, sta vdrila na Kranjsko, kakor smo že rekli, grofa Henrik Goriški in Meinhard Ortenburški in v septembru zavzela tudi Kranj in Oblo Gorico (zgodovinar Dimitz trdi, da je bil to Kamnik). Ljubljano pa je obranil vicedom Henrik Galant. Ko je bil 1. maja 1308 vojvoda Albreht umorjen, je vojvoda Henrik Tirolski sklenil ugoden mir z vojvodom Friderikom Avstrijskim, ki se je obvezal, da bo vsa mesta vrnil Henriku Tirolskemu. Morda so res Ortenburžani dobili za kratek čas v posest kamniški stari grad, vendar o tem nimamo nobenega oprjemljivega dokaza. Parapatov zapis o Ortenburžanih kot posestnikih Starega gradu pa je napačen. Očitno je to napako prevzel tudi Stiasny (Kamnik, stran 6 in 8), ko trdi, da so bili lastniki Starega gradu najprej grofi Ortenburžani, pozneje Gallenberžani, Celjani itd. Parapa: namreč v svojih Doneskih na zgodovino Kamnika (Letopis Maticе Slovenske za leto 1876 str. 127) navaja pod št. 12 sledeči podatek, v katerem po tiskovni napaki in Valvasorju namesto Kamnek imenuje Stari grad Karnek: dne 23. maja 1276 so bili na Karneku kastelani bratje Henrik, Gottfried, Ulrik in Bertold, ki jim je Gebhard Sovneški izročil v Lokah v Tuhijski dolini štiri zemljišča. Karnek (pravilno torej Karnek ali Stari grad, op. I.Z.), sedaj razvaline nad mestom, so imeli grofi Ortenburški

kot fevd koroških vojvodov. Vsled pogodbe med Friderikom in Henrikom Ortenburškim zaradi očetove zapuščine 25. aprila 1263 je pripadal „antrum et castrum Lapis“ — jama (duplina) in grad Kamnik, grofu Henriku, njegovemu sinu, ker je bil brez otrok, pa okoli 1271 bratu Frideriku. Bližji gradu je bila jama-antrum, ki je bila v zvezi z gradom. Tam so se skrivali v s in obenem branili grad. Izohod iz jame je bil zazidan in okno je spuščano vanjo nekoliko svetlobe. (Valvasor III, str. 548). Leta 1263 so bili oknastele ali grajski varhi Ulrik, njegov brat Markard, Rudiger mlajši Majnard Ploz s svojimi družinami.

Tako torej piše Parapat in za njim lahko beremo v nekaterih zgodovinskih knjigah, da so kamniški Stari grad sezidali Ortenburžani. Ti Parapatovi zapisi se nanašajo na grad Kamen pri Begunjah in njegovo jama ali votlino. Objavljamo torej podatek in popravek z namenom, da ljubitelji Kamnika pisci njegove preteklosti ne bi ponavljali napak.

Kaj nam je potem znanec o našem Starem gradu, ko ga je po smrti vojvoda Ulrika Spanheimskega leta 1269 podedoval češki kralj Otakar? Spomnimo se, da je Neža Andeška prinesla Ulriku v zakon kot doto tudi otakarjska gradova. Otakar pa je postal dedič naših dežel na osnovi dedne pogodbe, ki sta jo sklenila v Podjebradu leta 1268 vojvoda Ulrik Koroški in češki kralj Otakar. Verjetno je takoj po zmagi Rudolfa Habsburškega na Otakarjem, ko je dobil Majnhard Tirolski Koroško in fevd, Kranjsko pa zastavo za posojilo, ki ga je dal Rudolf Habsburškemu, dobil Stari grad fevd. Iz listine, ki je bila izdana 2. oktobra 1297 izvemo, da je patriarh podelil patronatsko pravico Seifridu. Na Starem gradu je namreč vitez Seifrid Gallenberški dal sezidati kapelo sv. Janeza Krstnika. Kamniški župnik Manfred della Turre je 15. januarja 1297 potrdil vitez Seifridu Gallenberškemu, svojemu faranu, ustanovljenega duhovnika pri tej kapeli, h kateri dal deset zemljišč in deserinno pod hrubom, farno cerkev pa je oskodbaval zemljiščem v Nevljah — „in villa Nevel“. Patronat prepusti župnik družini Gallenberg, postavljanje kaplana pa pridržuje sebi in svojim naslednikom. Patriarh Rajmund je potrdil to listino naslednje leto. Ko je bil že grad razvalinah, je bila na Starem gradu še vedno na praznik sv. Janeza Krstnika kapeli maša, zadnjič menda leta 1749, kot trdi zgodovinar Josip Benkovič.

GALLENBERŽANI USTANOVIJO SAMOSTAN V MEKINJAH

Kakor smo videli, so bili že pred letom 1300 lastniki Starega gradu Gallenberžani. Prav tako so bili lastniki obširnih posestev in gradu v Mekinjah. Ze leta 1143 je kot priča podpisan na neki listini Viljem Mekinjski, potem spet leta 1169. Pri gradu je bila starodavna kapela Matere božje Mekinjski vitezi so se najbrž po gradu Gallenbergu pri Litiji začeli imenovati Gallenbergi, ali pa so samo sorodna veja istega rodu. Zgodovina je tu skopla podatki.

Leta 1300 pa so Gallenberžani ustanovili na svojem posestvu v Mekinjah ženski samostan. Ze leta 1287 je prosil Seifrid Gallenberški kamniškega župnika Manfreda della Turre, da mu dovoli ustanovitev kaplana pri grajski kapeli. Ustanovi je podaril več posestev v Mekinjah. Malo pred smrtjo pa je ustanovil samostan za 13 redovnic. Valvasor trdi, da je bila prva opatinja Klara Gallenbergova hči, zato je ustanovo poklonil redu klarisij. Milkovič v svojem delu o samostanih na Kranjskem temu oporeka. Navajamo nekoliko listin iz prve dobe samostana, ki jih je objavil Sumi v AH II.

Gallenberg, 9. oktobra 1300. Seifried Gallenberški in njegova žena Elizabeta ustanovita na svojem posestvu v Mekinjah ženski samostan sv. Klare in mu podarita številna posestva. Priče vitezi Konrad Gallo, Hartvik in Mengša Vernher iz Loke in plemenitiki kranjski, predsem Gallenberžanov in Henrika Lavan, sin Seifried, Nikolaj Limbarski, Vilhelm iz Črnelega, Ortof in Mengša in mnogi drugi.

Iz naslednje listine vidimo, da je ustanovitelj samostana Seifrid Gallenberški umrl med 9. oktobrom 1300 in 15. junijem 1301.

Mekinje, 15. junija 1301. Elizabeta, vdova Seifrida Gallenberškega in sin Seifrid izjavljata, da jima je dal kaplan Jurij v njihovi Marijini kapeli v Mekinjah na svoji smrtni postelji 3 marke pfeningov, ki naj jih razdelita med 12 revnih duhovnikov. Zraven tega je njej poveril štiri kmetije na oskrbnikovih njivah, eno v Nevljah in eno na Okroglem, ki jih je bil sam kupil. Te njive poklanja Elizabeta mekinjskemu samostanu. Priče Adam in Eisenrik in Mekinj, Bertold Kolienz, Nikolaj iz Kamnika, Vilhelm iz Črnelega, Seifrid Gallenberški itd.

Mekinje, 20. avgusta 1301. Seifried, Friedrich, Wilhelm in Oto kakor tudi njegove tri sestre, Katarina, Riha in Meika, otroci pokojnega Seifrida Gallenberškega, ustanovitelja samostana v Mekinjah, ki ga je zgradil na svojem posestvu in zemljišču ob Marijini kapeli v Mekinjah, poklanjajo svojemu patronatsko pravico do te kapele opatinji Klari in ženskemu samostanu Seifrida po lastni volji in v soglasju z dediči to potrjuje s svojim pečatom in pečatom Henrika Lavana, zdej kranjskega vicedoma. Priče: Henrik Lavan, Friderik Vranjepeški (de Rabensberch), Bertold Kolienz, Adam in Eisenrik iz Mekinj. Papež Bonifacij VIII. je to daritev potrdil in odobril 13. decembra 1301. (nadaljevanje sledi)

PRICAKUJEMO VEČ ZANIMANJA

Več ali manj je že znano uspešno delovanje Posebne osnovne šole na Homcu, ki bo drugo leto praznovala že desetletnico svojega obstoja. Veliko je bilo že napisanega o delu in uspešnem razvoju te šole in tudi s kakšnimi problemi se mora ta šola boriti ves čas svojega obstoja. Neprestano naraščanje števila otrok na tej šoli ima za posledico tudi vsako leto večjo potrebo po novem učnem kadru, po večjih prostorih, večji porabi učnega materiala. Kolektiv te šole je ob enem z vodstvom šole že pred leti sestavil petletni perspektivni plan razvoja posebnega šolstva v domaški in kamniški občini. Ta plan naj bi bil realiziran do leta 1975. Na žalost je perspektivni plan obležal v predalih merodajnih forumov in je z leti postal nerealen. Treba je bilo sestaviti nov srednjeročni plan, saj je število otrok naraslo preko 203 in število učnega kadra na 25. Ostale so kolektivu le obljube in vedno težji problemi, kam z otroki. Šola, ki bi bolj kot katerakoli druga osnovna šola rabila telovadnico, je še danes brez primerne letnega in zimskega telovadščiča. Vsa telesna vzgoja sedaj poteka na spodnjem hodniku šole, ki se malo ni primeren za to. Šolsko malico imajo po učilnicah. Kako izgledajo učilnice

po taki malici, zlasti v nižjih razredih, si lahko mislite. Z naraščajočim številom otrok na šoli postaja tudi dosejanja delavnica za delovno usposabljanje teh otrok iz dneva v dan premajhna. Izhoda iz teh težav pa ni videti, niti v bližnji prihodnosti. Velika opora pri vsem tem reševanju je društvo za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam, ki ima svoj sedež na šoli. Člani tega društva so starši tuk. otrok, predstavniki podjetij in tovarn obeh občin in družbenopolitičnih organizacij. Društvo je vsa ta leta močno podprlo delo te šole tako materialno in moralno. Na zadnjem občnem zboru v tem letu je sprejelo več sklepov za nadaljnje delo. Treba bi pa bilo, da bi se število članstva pomnožilo, saj so mnogi, ki so že bili nekdanji člani tega društva, na to pozabili. Upravni odbor vljudo vabi v prvi vrsti starše otrok, ki obiskujejo to šolo in njih rejnike, da pristopijo kot redni člani. Zeleli bi tudi več zanimanja od strani naših tovarn, ki so že doslej vsaj nekateri, pokazali veliko dobre volje.

N. Vodnik

OB 10 LETNICI OSNOVNE ŠOLE FRANA ALBREHTA

Naša šola se imenuje po našem rojaku, pesniku in publicistu Franu Albrehtu. Letos praznujemo 10-letnico delovanja v novih šolskih prostorih, zato je prav, da vam predstavimo zgodovino te stavbe učenosti, kjer si pridobivamo prvo znanje in se pripravljamo za uspešno življenje.

Prve razprave o zidavi novega šolskega poslopja so se začele 1955. leta na takratnem Mestnem ljudskem odboru Kamnik. 1957. so bili naročeni načrti pri inženirju arhitektu Navinšku; odobreni so bili dve leti kasneje. Gradbeno podjetje Projekt Kranj, ki je prevzelo gradnjo novega šolskega poslopja, je pričelo z delom v jeseni leta 1959. Zaradi pomanjkanja denarja se je gradnja vlekla štiri leta. Med gradnjo je gradbeni odbor ugotovil, da bo šola zaradi reorganizacije osnovnih šol v kamniški občini premajhna. Občinska skupščina Kamnik je sklenila stavbo nadzidati za eno nadstropje, tako da je bil zagotovljen prostor za dvoizmensko delo osnovne šoljin gimnazije. Poleti 1963 se je I. osnovna šola, kot se je naša šola takrat imenovala, morala izseliti iz prostorov nad pošto. V jeseni nova šola še ni bila vseljiva, zato je bil do 8. oktobra pouk na prostem, potem pa smo se vselili v I., II. in III. nadstropje, v pritličju pa so gradbeniki dokončavali svoja dela. Svečana

otvoritev je bila pred 29. novembrom. Na žalost telovadnica še do danes ni zgrajena in gostujemo v domu Slavka Slandra.

Od preselitve v nove šolske prostore pa do danes je število učencev precej naraslo in še vedno narašča, za nove razrede pa ni prostora. Sele ko bo zgrajen srednješolski center in dograjena osnovna šola na Duplici, bomo lahko prešli na enoizmenski pouk.

Tako. Predstavili smo vam kratko zgodovino naše šole. 10 let res ni dolga doba. Izgubi se kot kaplja v morju. Vendar pa je za nas to že pomemben jubilej. V teh desetih letih se je marsikaj zgodilo, marsikaj pa je tudi še pred nami. Učni uspeh se je do zdaj že precej izboljšal in je zelo dober. Pomanjkanje prostorov pa nam deltežave pri organiziranju krožkov, dodatnega in dopolnilnega pouka, podaljšane bivanja. Vendar upamo, da se bo tudi to, kar si vsi želimo, v nekaj letih uredilo in se bodo delovni pogoji na naši šoli še izboljšali.

Tatjana Repanšek, 8. a
osnovna šola Frana Albrehta

SMRT dr. ZAJCA

Že večkrat sem bral, kako so Nemci uničili partizansko bolnišnico v gozdu pri Komenški Dobravi. Ko sem te dni lazil okrog Komende in Komenške Dobrave in o tem spraševal ljudi, mi nihče ni vedel povedati, kako je umrl dr. Tine Zajc, partizanski zdravnik. Kje so nekateri pisci dobili podatke, da so Nemci pri napadu na bolnišnico ujeli dr. Zajca, ga zvezali k drevesu in tako je moral gledati smrt ranjenec in bolniškega osebja. Prosim bralce, naj mi sporočijo, od kod izvirajo ti podatki, ker nameravam podrobno opisati to tragedijo.

Nadalje mi ni jasno, zakaj združenje borcev NOV Komenda dovoli, da so na spominski plošči napake. Tako na primer piše, da je bila Johanca Slanovec iz Zaloga, v resnici pa je bila iz Olševka. Za bolničarko Minko Marn piše, da je bila iz Šentvida pri Ljubljani, čeprav nikdar ni tam živela. Med ranjenci ni bilo Petra Borca, ampak Alojz Petek, ki ga ni na plošči.

Drugo leto bo minilo trideset let od tega dogodka in zato predlagam, da se to spominsko obeležje povsem prenove in napake popravijo. Nadalje prosim vse sorodnike padlih v tej bolnišnici, da mi pošljejo njihove življenjepisne in slike, ki jih bom uporabil za knjigo „Po sledovih črnokoccev“. Knjiga bo izšla drugo leto. Podatke pošljite na naslov: Jože Vidic, 61000 Ljubljana, Povšetova 104/d.

Jože Vidic

KDAJ VEČ KOT 5 DELAVCEV?

Nekateri obrtniki bodo po sklepu občinske skupščine v bodoče lahko zaposlili več kot pet delavcev. Če bo obrtnik, ki opravlja popravila, vzdrževalna dela ali izdeluje posamezne izdelke po individualnih naročilih, načrtih in zahtevah naročnikov zaprosil za dovoljenje, da lahko zaposli več kot pet delavcev, mu bo ustrezen občinski organ to lahko dovolil. Vendar tudi tak obrtnik ne sme imeti zaposlenih več kot sedem delavcev.

LOVCI SO POROČALI ODBORNIKOM

Na zadnji seji občinske skupščine so naše lovske družine podale občinski skupščini poročilo o svojem delu. V naši občini deluje šest lovskih družin: Kamnik, Komenda, Motnik, Sela pri Kamniku, Stahovica in Tuhinj.

Lovišča na področju občine Kamnik so prikladna predvsem za gojitev srnadi, medtem ko je ravninski del primeren za gojitev zajcev, fazanov in jerebic. Našteta divjad je edino pomembna iz ekonomskega in lovškega vidika, medtem ko je ostala divjad, kot so jeleni, mufloni, divje race, gozdni jerebi in divji prašiči, manj pomembna. Razen za gojitev divjadi, morajo lovske družine skrbeti tudi za lovske naprave, kot so lovske visoke preže, krmišča, solnice in mahovišča. Za izboljšanje življenjskih po-

gojev divjadi je nujno, da se lovske naprave pravilno razporedijo po vseh loviščih, da se s tem zagotovi normalno krmiljenje in zaščita divjadi. Ker je del lovišč tudi v visokogorskem svetu, imajo lovske družine tudi lovske kočice, ki so zaradi oddaljenosti visokogorskega lovišča nujno potrebne. Poslužujejo se jih tudi gozdarji in domačini ob slabem vremenu. Prav bi bilo, da imajo vse lovske družine, ki gospodarijo z visokogorskimi lovišči, urejene lovske kočice, kar pa pri vseh naših lovskih družinah še ni urejeno.

Pogoj za dobro gospodarjenje z loviščem je tudi urejena čuvajska služba. Naše lovske družine imajo pretežno to že urejeno, vendar pa imajo še vedno težave s kadrovsko zasedbo, ker je poklicnega čuvaja težko dobiti, nastane pa tudi vpra-

šanje denarnih sredstev za plačevanje čuvajske službe. Lovske družine rešujejo ta problem z vključevanjem domačinov v čuvajsko službo, katerim krijejo le najnujnejše izdatke.

Nadaljnji pogoj za uspešno delo je tudi potrebno število lovskih psov, ki so naučeni za gonjenje posameznih vrst divjadi. Predvsem se opaža pomanjkanje psov, ki so izvežbani za delo po krvni sledi. Take pse bi morale imeti vse lovske družine, ker se sicer zastreljena divjad izgubi in pogine. Ker se taki primeri večkrat pojavljajo, morajo v bodoče lovske družine temu vprašanju posvetiti večjo skrb.

Lovske družine zatrjujejo, da je strokovna razgledanost njihovega članstva primerna. Vendar je potrebno zlasti številnejši mlajšim članom posredovati strokovno literaturo, organizirati predavanja, indivi-

dualni študij in podobno. Tudi pripravnikom je potrebno nuditi organizirano pomoč in jih pripravljati na lovski izpit. Lovske družine do sedaj niso imele izdelanih natančnejših programov za pripravnike, zato so bili ti navezani predvsem na lastno pobudo. V vsaki lovski družini bi morali biti zadolženi posamezni člani lovske družine, ki bi prevzeli skrb nad pripravniki.

Dobro gospodarjenje z lovišči ni povezano samo z dobro kadrovsko zasedbo in tehnično opremljenostjo lovske družine, ampak tudi z dobrimi odnosi z gospodarskimi in drugimi sorodnimi organizacijami, zasebnimi kmeti, gozdarji in sosednimi lovske družinami. Lovske družine se sicer trudijo, da morebitne spore sporazumno rešujejo, vendar še vedno prihaja do reševanja sporov pred sodišči, kar se navadno

konča v škodo obeh strank. Nastajajo namreč nepotrebni stroški, ki še dodatno obremenjujejo tako majhna denarna sredstva, s katerimi razpolagajo lovske družine. Škodo, ki jo povzročajo na poljskih kulturah razen srnadi predvsem divji prašiči, ocenjujejo lovske družine sporazumno z oškodovanci in jim škodo tudi sproti plačujejo.

Glavni problemi, ki nastajajo med lovske družinami, pa so predvsem ugotavljanje staleža divjadi in gojitveni odstrel. Divjad se namreč seti iz področja ene lovske družine v drugo ter je večkrat težko določiti stalež posamezne divjadi in spolno razmerje, ki vpliva na gojitveni odstrel. V lovske družine je namreč težnja, da predlagajo za odstrel predvsem samce, čeprav je strokovno dokazano, da je najugodnejše

spolno razmerje med srnado ena proti ena. Zato je treba v bodoče narediti tabelarni vpogled staleža posameznih divjadi po loviščih ter skupno s Zavodom za gojitev divjadi določiti gojitveni odstrel v skladu z znanstvenimi dognanji, ki veljajo za gojitev divjadi. Naša lovska zveza posreduje dovolj strokovne literature, da se lahko lovske družine sproti seznanjajo z dosežki na področju lovstva. Divjad je le naša skupna dobrina in jo moramo zato skrbno čuvati ter stremeti za tem, da se stalež divjadi v naših loviščih stalno dviga, seveda v okviru pogojev, ki jih nudijo posamezna lovišča. Lovstvo ne more biti samo rekreacija za prostiteve, ampak tudi vsebuje skrb in delo, ki ga mora vložiti vsak član lovske družine, da se uresničijo načela, ki veljajo za lovstvo.

PRIZNANJA OBLIKOVALCEM V STOLU

Na XI. mednarodnem sejmu pohištva in opreme, ki je bil v Beogradu od 17. do 25.11.1973, je industrija pohištva STOL Kamnik prejela za sistem pohištva za mlade ljudi vsa možna priznanja:

- najvišje priznanje „Zlati ključ“
- plaketo Društva likovnih oblikovalcev SR Srbije
- najvišjo nagrado za jugoslovansko pohištvo v letu 1973, ki jo podeljuje revija „Naš dom“
- diplomu, ki jo je podelil „Design center“ v Beogradu.

Avtorja in oblikovalca nagrajenega sistema pohištva za mlade ljudi sta:

dipl. ing. arh. Branko Uršič in ing. arh. Dušana Uršič.

Za sistem sedežnega pohištva iz kromiranih okroglih cevi pa je bilo dodeljeno priznanje:

- diploma, ki jo je podelil

„Design center“ v Beogradu. Avtorji in oblikovalci sistema sedežnega pohištva so: dipl. ing. arh. Branko Uršič, dipl. ing. arh. Anton Benda in Mirko Romih.

Sistem pohištva za mlade ljudi predstavlja omarasti sistem, katerega prednost je v majhnem številu osnovnih elementov (plošč), ki omogočajo sestavo najrazličnejših odprtih in zaprtih omarastih kompozicij po širini in višini.

Omarasti sistem dopolnjujejo blazine, ki se lahko poljubno oblikujejo v ležišča, počivalnike ali fotele.

Celoten sistem oblikuje komponibilnost, enostavna montaža, več namenska funkcionalnost ter sodoben design.

Oblikovalcem „Stola“ tudi naše iskrene čestitke!

KARATE KLUB KAMNIK

Spet odmevajo udarci v telovadnici Toma Brejca v Kamniku. Karateisti Budakai karate kluba Kamnik so že pred nekaj meseci začeli intenzivno vaditi, kajti v začetku oktobra jih je čakalo pomembno tekmovanje; organizirano je bilo namreč absolutno karate prvenstvo Slovenije v Celju, ki so se ga seveda udeležili. Dosegli so pomembne uspehe. Naj omenim samo trenerja, Vlada Paradižnika, ki je postal absolutni prvak Slovenije, pa tudi drugi, predvsem zeleni pasovi, so se odlično borili.

Tudi med poletnimi počitnicami niso mirovali. Številni so se vključili v roletno Budakai šolo v Medulinu pod vodstvom priznanega mojstra, tehničnega vodje celotnega Budakai sistema, dr. Emina Topića. Iz te šole so se vrnili preklajeni borci, vsi s tretjimi kyuji (zeleni pasovi).

Tudi za začetnike skrbe. V začetku septembra so razpisali tečaj za začetnike, ki se ga udeležuje približno dvajset novih članov. S pridnim treniranjem in pomočjo starejših članov že obvladajo začetne kombinacije, ki so osnova vse nadaljnje tehnike.

ZAVOD BOREC

Zavod Borec pripravlja ponatis knjige J. Vidica
ZLOČIN PRI LENARTU

v kateri pisec obravnava izredno zanimivo in resnično zgodbo o komandirju varnostno obveščevalne službe, ki je bil hkrati agent gestapa in črne roke. Posebno pozornost zbuja opis dogodkov na kamniško-domžalskem območju, kjer je varnostno obveščevalna služba vodila razburljiv boj z dvojnimi agenti. Knjiga obsega 523 strani in 126 fotografij; cena 160 din. Naročilnico pošljite na naslov: Zavod Borec, 61000 Ljubljana, Beethovnova 10.

Naročam knjigo

ZLOČIN PRI LENARTU . . . . .

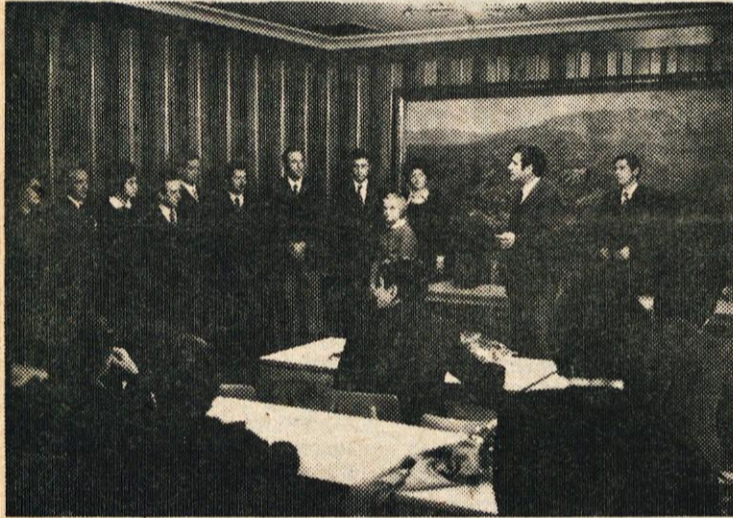
Ime, priimek in točen naslov . . . . .

Knjigo bom plačal po prevzemu in to najkasneje v 90 dneh v enem ali treh obrokih.

OB PRVI OBLETNICI

Teško je ostati neprizadet ob tako iskreni izpovedi preprostega dekleta, ki je v doživeti pesmi izlila le delček gorja in bolečine, ki je prizadela družino, katere oče se je vdal pijači. Ali pa ob pripovedi kmeta, trdnega kmečkega gospodarja, ki ga je pijača pripeljala na rob propada . . . Oba sta danes člana kluba in sta začela novo življenje.

Vse to in še marsikaj je bilo moč slišati na nedavni skupščini kluba zdravljenih alkoholikov v Kamniku. Eno leto je poteklo, odkar so ga ustanovili. Vsak ponedeljek zvečer se v dvorani v zdravstvenem domu srečuje okrog 30 njegovih članov. Izpovedujejo si svoje težave in si med seboj pomagajo pri njihovem premagovanju z največjo željo, da bi se za vedno iztrgali iz klešč alkohola. Treba je reči, da je klub navzlic začetnim težavam s prostorom in kadri dosegel prve uspehe.

VZTRAJALI BOMO, SO DEJALI ČLANI KLUBA, KO SO OCENILI REZULTATE ENOLETNEGA DELOVANJA

Seveda pa brez sodelovanja vseh zainteresiranih trajnejših rezultatov ne bo, so povdarili člani kluba. Nerazumljiv jim je odnos večine delovnih organizacij do tega problema. Spraševali so, zakaj se še vedno točijo alkoholne pijače med malico, zakaj se „plavi“ poračunavajo z letnim dopustom, zakaj se ponekod pijača toči na up, in še in še je bilo vprašanj, na katere morajo odgovoriti prizadeti.

Priporočili so tudi, naj bi pri občinski konferenci SZDL čimprej ustanovili koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu, ki naj bi izboljševal napre vseh dejavnikov v občini v boju proti temu družbenemu zlu.

Člani kluba in njihovi svojci so se posebno zahvalili prizadevnemu terapevtu kluba dr. Aleksandru Dopliharju, ki ima veliko zaslug, da je delo kluba rodilo prve sadove.

V kulturnem programu so sodelovali gojenci kamniške glasbene šole. Naj zaključimo tak zapis z vprašanjem, ki ga je na skupščini kluba zastavil kmet, ki smo ga omenili na začetku in ki ne zadeva samo njega, pač pa vso družbo: Kako naj pridem do dohodka od svojega vrta, če sadja nihče ne kupi, zato moram kuhati žganje in ga prodajati. To me boli, ker sem sam okusil gorje, ki ga prinaša alkoholizem. . . . Tudi družba dobiva danes velike dohodka od prodaje alkoholnih pijač. Ali smo se jim pripravljeno odreči?

— lj

ZAKAJ DRAŽJE BREZALKOHOLNE PIJAČE?

Odborniki občinske skupščine so na svojo zahtevo na zadnji seji dobili pregled cen brezalkoholnih pijač v kamniških gostiščih. Pregled so napravile občinske strokovne službe 26. novembra letos.

Zanimiv je še zlasti zaradi tega, ker občinska skupščina v začetku letošnjega leta ni predpisala 10 % prometnega davka na te pijače z namenom, da bi bile ceneje in lažje dostopne potrošnikom, zlasti mladini.

In kaj so ugotovili? Cene brezalkoholnih pijač v naših gostiščih niso prav nič nižje kot v drugih občinah, ki so predpisale ta davek. Nabavna cena kokte n.pr. znaša 0,68 din, prodajna cena pa se giblje od 1,50 do 4,00 din. Najbolj pogosta prodajna cena je trikrat višja od nabavne. Podobno je s sadnimi sokovi. Nabavna cena mareličnega soka je n.pr. 1,15 din, prodajna pa od 2,50 do 4,00 din, če ne upoštevamo bara Sušnik kjer so vse brezalkoholne pijače po 7,00 din. Prodajna cena sokov je v povprečju za 2,5 do 3-krat višja od nabavne.

Ce stane liter sadnega soka 20,00 din, toliko kot liter vina, je težko govoriti o uspešnem prizadevanju v boju proti alkoholizmu s propagiranjem pitja brezalkoholnih pijač!

KAJ JE RES O GOSTINCIIH?

Davčna služba SO Kamnik je pri odmeri davka za leto 1972 ob pregledu poslovnih knjig samostojnih obrtnikov, avtoprevoznikov in gostincev ugotovila, da so posamezniki napovedali davčno osnovo, od katere se obračunavajo družbene obveznosti v očitnem nesorazmerju z obsegom njihovega poslovanja. Glede na tako stanje smo za 28 samostojnih gostincev v smislu zakona o davkih občanov izdelali začasne odločbe in začeli preračunavati dohodek po sistemu: porabljeni količina krat prodajne cene.

Ceprav še nismo pregledali in preračunali vseh poslovnih knjig in druge dokumentacije, lahko ugotovimo, da so popolnoma neosnovane govorice na terenu, da je občinska davčna politika za gostince nevzdržna in da ne daje zasebnemu gostinstvu možnost za stimulatívno poslovanje. Nevzdržno in nedopustno je namreč poslovanje nekaterih gostincev, ki se drznejo v našem družbenem redu ob najugodnejših pogojih poslovanja in ob ugodnih družbenih obremenitvah prikrivati dohodek in s tem prikrivati tudi davke.

Imamo primere, da so samostojni gostinci izkazali svoj neto zaslužek za leto 1972 v mesečnem znesku 400 do 500 din, pri odmeri oz. preračunavanju dohodka pa je ta mesečni dohodek do desetkrat večji. Prav ti gostinci pa grozijo, da bodo vrnili obit in širijo glasove, da gostinci masovno odjavljajo obrt.

Na oddelku za gospodarstvo smo ugotovili, da je od 49 samostojnih gostincev, ki poslujejo na območju občine Kamnik, odjavil obrt samo en samostojni gostilničar, in to Ana PIRC in Godiča z utemeljitvijo, da nima zadostne delovne sile, potrebne za vodenje dejavnosti, kar ne pomeni, da v kratkem ne bodo ponovno odprli navedenega gostišča.

Davčna inšpekcija ugotavlja davčno osnovo na osnovi evidentiranega prometa po poslovnih knjigah, na osnovi lastnih ugotovitev ter na osnovi zveznih, republiških in občinskih predpisov, in ne določa davčnih osnov pavšalno niti jih samovoljno ne zvišuje.

Določeno število gostincev v svojih poslovnih knjigah ni vpisalo celotne nabave mesa, sira, salam, klobas, kave, sladkorja in drugih artiklov za pripravo hrane gostom. Črni zakoli prašičev niso dovoljeni, vendar se izjemoma dovolijo podeželskim gostilničarjem, da bi lahko nudili gostom — turistom nacionalne gorenjske jedi. Taki zakoli morajo biti prijavljeni — pridobljene

količine mesa s črnimi zakoli morajo biti evidentirane v poslovnih knjigah.

Vprašamo se, kako naj davčna služba opravi odmero, če je gostilničar imel 16.000 din čistega letnega dohodka in je vzdrževal 5-člansko družino, odplačeval stari dolg (dovoljeno mu je bilo obročno plačevanje zaostanka, ki je znašal 20.000 din) ter nabavil mesa za 37.000 din, od tega za potrebe lastne družine za 30.000 din. Imamo gostilničarje, ki so v zadnjih treh letih zaklali za potrebe gostišča 54 prašičev s povprečno težo 120 kg, in niso v svojih knjigah prijavili niti enega kilograma mesa, pridobljenega s črnimi zakoli. In kje so še druge privatne nabave ali nabave v trgovini brez računa (gotovinsko plačilo).

Niti eden izmed teh gostilničarjev se ni redno pritožil na organ, ki ima nad tukajšnjo davčno upravo nadzorstveno pravico, temveč poskušajo posredno prek določenih funkcionarjev vplivati na davčno službo, kar dokazuje, da so njihove pritožbe neutemeljene.

Tukajšnja davčna služba je imela do nedavnega na voljo majhno število strokovnih uslužbencev, in ni bila kos celotni problematiki, ki se pojavlja pri ugotavljanju dohodka oziroma zbiranju dohodkov za družbenopolitične skupnosti in druge interesne skupnosti. Zato pa je bilo v večini primerov tolerirano prijavljeno stanje posameznikov, ki pa so neupravičeno, z najgrišmi besedami obmetavali davčno službo, čeprav jim je bil priznan napovedani dohodek.

Ker se pri takem zasebnem poslovanju nekaterih pojavljajo anomalije in kršitve naših predpisov, smo okrepili davčno službo s strokovnimi uslužbenci ter pričeli dosledneje preverjati poslovanje zasebnikov in ugotoviti, da znašajo razlike v čistem dohodku od 16.000 do 60.000 din.

Odpoved obrti ne opravičuje takega poslovanja niti ne zmanjšuje odgovornosti posameznika.

Po dokončni odmeri bo SO Kamnik — davčna uprava sklicala vse gostince ter obrtniški odbor na razgovor, ki bo brez dvoma koristen, podrobnosti pa bo tudi uradno objavila, da javnosti in občinstvu povemo, kako lažne so govorice nekaterih samostojnih obrtnikov — utajiteljev davka.

Načelnik davčne uprave
Vlado Jašovič

PODATKI DRUGAČNI OD GOVORIC

Odborniki občinske skupščine so na zadnji seji sklenili, da se v celoti objavi informacija o gibanju zasebne obrti v kamniški občini v letošnjem letu. Predvsem zaradi tega, ker se zadnji čas po Kamniku širijo govorice o tem, da gostinci zapirajo svoje obrate in podobno.

Kljub temu, da v zadnjih letih število samostojnih obrtnikov ostaja pri starem ugotavljamo iz leta v leto, da se obseg obrtne dejavnosti močno širi. Vrednostni obseg samostojne obrti se je samo v letu 1972 v primerjavi z letom 1971 povečal za prek 30 %.

Zanimanje občanov za opravljanje samostojnih obrtnih in drugih dejavnosti ni ponehalo, saj se je v obdobju od 1. januarja 1973 do 30. novembra 1973 na novo vključilo v samostojno obrtno dejavnost 52 občanov, in sicer 16 v redno obrt, 28 občanov je prijavilo obrt kot postranski poklic, na novo so bili odprti 3 gostinski lokali, z opravljanjem avtoprevoznike dejavnosti pa je v tem obdobju pričelo 5 občanov.

V tem obdobju je prenehalo z opravljanjem obrtnih in drugih dejavnosti 46 občanov, in sicer 22 samostojnih delavnic, 14 popoldanskih obrtnikov, 6 gostinskih obratov in 4 avtoprevozniki.

Kot vzrok, da so prenehale delati obrtne delavnice, je 12 obrtnikov navedlo, da odjavlja obrt zaradi redne zaposlitve; torej so večinoma občani, ki

so se z obrtno dejavnostjo ukvarjali le krajši čas. Štirje obrtniki so obrt odjavili zaradi upokojitve, 2 zaradi preselitve poslovnih prostorov, 2 iz zdravstvenih razlogov, 1 zaradi vojaščine in 1 zaradi prevelikih davkov.

Ko so odjavljali obrt, so občani navajali kot razlog za prekinitev opravljanja določenih del starost ali slabo zdravstveno stanje; nekaj pa jih je ustanovilo samostojno obrtno delavnico z isto obrtno dejavnostjo. Nihče od teh pa ni navedel kot vzrok odjave prevelike družbene obveznosti.

V letošnjem letu je prenehalo s samostojno gostinsko dejavnostjo 6 samostojnih gostincev. Trije od teh so se zaposlili v družbenem sektorju, dva sta prekinila s to dejavnostjo zaradi upokojitve, en gostinski obrat pa je prenehel obratovati zaradi

pomanjkanja delovne sile (gostilna Pirc v Godoviču). Z opravljanjem javnega prevoza so v času od 1. januarja 1973 do 30. novembra 1973 prenehali 4 občani, od tega zaradi redne zaposlitve, zaradi odhoda v tujino, zaradi večje okvare tovornega avtomobila in en občan iz neznanega vzroka.

Pri upravnem organu je v postopku pred izdajo dovoljenja še 8 zahtevkov občanov, ki jim bo dovoljenje možno izdati, ko bodo uredili poslovne prostore oziroma predložili manjkajoče dokumente.

GIBANJE ŠTEVILA SAMOSTOJNIH OBRNTNIKOV V RAZDOBJU OD 1. JANUARJA 1973 DO 30. NOVEMBRA 1973

Obratovalnice samostoj.obrtnikov	Stanje 1.1.1973	Na novo ustanov. obratovalnice od 1.jan. do 30.nov.	Odjavljene obratovalnice od 1.jan.do 30.nov.	Stanje 30.nov.73	Nerešene vloge za ustanovitev obratovalnic
Obrtne delavnice	193	16	22	187	1
Obrt kot postranski poklic	88	28	14	102	3
Gostinski obrati	49	3	6	46	3
Avtoprevozniki	52	5	4	53	1
SKUPAJ:	382	52	46	388	8

KAMNIŠKI REZERVNI VOJAŠKI STAREŠINE O SVOJEM DELU

Pred dnevi so se člani kamniške organizacije ZRVS sestali na svoji redni letni skupščini in pregledali svoje delo v preteklih dveh letih.

Predsednik krajevnega združenja ZRVS Kamnik Franc Vengust je v svojem poročilu najprej na kratko oralno trenutni mednarodni vojaško politični položaj in na politična gibanja pri naših sosedih in s tem v zvezi opozoril na povečano aktivnost tuje propagande pri nas.

Pri spoprijemanju z najrazličnejšimi oblikami te propagande imajo posebno nalogo tudi rezervni starešine. Krajevna organizacija ZRVS je že prešla od zgolj teoretičnega izobraževanja na praktične vaje pri uresničevanju nalog. Za te vaje je med člani čedalje večje zanimanje, kar kaže tudi podatek, da se je prvega orientacijskega patrolnega pohoda udeležili le 10 članov, drugega 90 članov in

tretjega že 186 članov, kar pomeni prek 90 % vseh članov.

Vsako leto pripravijo tudi streljanje z vojaško puško in pištolo, ki se ga udeleži okrog 250 članov.

Pri izvajanju teh akcij se srečujejo tudi s težavami, ker ni dosti ustrezne opreme in municije, vendar te probleme rešujejo v sodelovanju z ostalimi področji vseljidske obrambe.

Tudi predavanja o diverzantskih akcijah, predvajanja filmov in predavanja o položaju na bližnjem vzdohodu se je udeležilo veliko število rezervnih starešin.

Kamniška organizacija ZRVS je precej številna, zato so predlagali, naj bi se razdelila v dve organizaciji Kamnik — sever in Kamnik — jug.

F.S.

CENE V OTROŠKEM VRTCU

Svet za šolstvo, kulturo in telesno vzgojo je dal soglasje k cenam oskrbnega dne in prispevkom staršev k tej ceni v otroškem vrtcu A. Medveda v Kamniku. O tem so na zadnji seji seznanili odborniki občinske skupščine. O predlogih novih cen smo sicer v našem glasilu že pisali, vendar je prav, da sedaj, ko so cene za leto 1973 sprejete (doslej so starši plačevali akontacije!), seznanimo občane z njimi.

Na splošno se je polna cena oskrbnega dne le za 2 % zvišala in znaša 23,75 din na otroka.

Novost pri novih cenah so različni prispevki staršev glede na njihove osebne dohodka. Za razliko do polne cene ima občinska skupščina v proračunu rezerviranih 60.000,00 din. Če bo to premalo, naj skupščina po priporočilu sveta, zagotovi še dodatna sredstva.

Kakšni so prispevki staršev glede na mesečni dohodek na družinskega člana?

Za predšolskega otroka plačujejo starši na mesec: — če imajo do 500,00 din dohodkov na člana, plačujejo 150,00 din, — pri dohodku od 500,00 do 700,00 din je prispevek 240,00 din,

— z dohodkom od 700,00 do 900,00 din je prispevek 270,00 din in

— nad 900,00 din dohodka znaša prispevek 300,00 din.

Prispevek za režijo v primeru odsotnosti otroka je prav tako odvisen od osebnih dohodkov in se giblje od 1,44 do 2,89 din na dan.

Podobno je glede na osebne prejemke družine urejeno plačevanje prispevkov za dojenčka.

Starši z dohodki do 500,00 din na družinskega člana na mesec plačajo 250,00 din, pri dohodku od 500,00 do 700,00 din 350,00 din mesečno, pri dohodku od 700,00 do 900,00 plačajo 450,00 din in pri dohodku nad 900,00 din plačajo poln prispevek 500,00 din na mesec. Dnevna režija pa se giblje od 4,81 din do 9,62 din.

Te cene veljajo torej s 1. januarjem letos, poračunane bodo z akontacijami. Torej tisti, ki so glede na nove cene plačali preveč, jim bodo to upoštevali pri obračunu prispevkov v prihodnjih mesecih.

— fs

ZABAVLJICA O KAMNIŠKIH PURGARJIH

Pisana Loka, črn je Kranj,
z močnikom Kamnik je ves ocmokan.
Beži Ljubljana, Gradec se skrij,
Dunaj tud Kamniku gliha nič ni.

Kamniško mesto šance ma hde,
za štuke imajo stare metle,
Cvinger, ringmaver s trnjem grade,
Zato da berači po plac ne' lete.

Kamniške dekleta se lahko može,
kravo z telatom za doto dobe.
V Kamniku imajo en strgan svinjak,
berače zapirajo notri večkrat.

V Kamnik imajo štacune nove,
notri prodajajo stare metle.
Kamniški purgar po placu leti,
iz ta velkum trebuhom k en mernik drži.

Kamniški purgar je lahko bogat,
ma tri sto beračev še sam gre peklat.
Kamniški purgar na prešiču sedi,
šetine mu ruje, cigaro kadi.

Kamniško mesto je grozno lepo,
škrici po lojterc na rotovž gredo.
Kamniški purgarji so vsi bosii,
sam rihtar po placu v cokolah leti.

Sovražnika bati se v Kamniku ni,
en purgar prav lačen na vahti stoji.
Po placu špancirata purgarja dva,
iz repe imata zokure oba

In eden popraša: „Kaj kosla sta vdva,
al kašo, al močnik, al tud kaj mesa?“
„Kosila oba sva en pisel mesa!“
Obema na sukjni se močnik pozna.

Dva žlahtna gospoda hodta po plac,
obema pa mahajo srajce iz hlač.
En paver ju sreča, pozdravi tako:
„Kedaj pa plačala mi bosta proso?“

En purgar prav šepast na pragu stoji,
iz fajfe bezgove suh bukove kadi.
Več žlahtnih gospodov je šlo žabe lovit,
da mogli za močnik so moke kupit.

Tud rihtar jih prosi: Naj grem še jaz z vam!
Verjamete žiher, da žabe poznam.
En purgar po placu cigaro kadi,
za njim pa orehovo listje smrdi.

Tud kamniške frajle gredo na špancir,
po gvantu pa pajčne imajo za cir.
Kamniške frave v Podgorje gredo
in kislega mleka za en krajcar snedo.

Fantje iz Kamnika nimajo slamnika,
sam rihtarjev sin ga ima iz pasjih kocin.
Se kamniški fantje vsi skupaj zbero
žganja en frakel za malco spijo.

Se kamniški fantje vsi skupaj zbero
na rotovž za močnik neslan se stepo.
En purgar je žlico v močnik vtaknil,
pa koj ga je rihtar v trebuh bacnil.

Pa enkrat je purgarjem teklo trdo,
ne dnarja ne moke za močnik ni blo.
Berača nplac policaj dva dobi
in z velikim veseljem na rotovž podi.

Pa vzel so beračem ves cokenpok,
en purgar za močnik postavil je krop.
Ko bilo pa treba je močnik solit,
neslanga so morali djati hladit.

Enga purgarja frava je soli šla iskat,
nazadnje spodil so jo špeha peklat.
Močnik vroč je en purgar zajel,
pa drug mu je žlico iz roke vzel.

„Počakaj, o goitnež, da seohladi,
al vidiš da iz kanclije še rihtarja ni!“
To purgarja zdrži, si pljune v roke
in z močnikom drugim okida glave.

Se ravfanje vname, da konca ni blo,
po placu od močnika vse blo je držno.
Z motikami močnik strgali so vsi,
po hlačah lizal so dol jim ga psi.

So frave tko prale vsak svojga moža,
da šajspoh zagostil se je od soka.
In kamniške frave so rekne tako:
„Sam Bog nas obvari pred tako vojsko!“

Pedentar polizal je rihterjev lonc,
pa v močniku čika dobil je en konc.
Po forštat pritekkel eden je bos
v Stranjah prifehthal je kruha oa kos.

Ga v močnik razdrobil, ki redek je bil,
samo bil je od moke skoro mal siv.
En purgar bol nobel pa kofe je pil,
muštace rujave prav moško je vil.

On cajtenge bere in pravi tako,
da letos bo zopet za močnik trdo.
Tam doli na Turškem je letos suho,
Podgorci na upanje več ne dajo.

Sam rihtar ga vpraša: „Kje turški je krej,
al to je še daleč od Palovč naprej?“
„Al nisi študirai, da tega ne veš?“
Glavo imaš narobe, da tako poveš!“

„Sem dolgo študirai, kaj misliš, ni špas,
osem let hodil v prvi sem klas.“
Enga žlahtnega purgarja vščipnil je rak,
Kako bi ga štrafal, zdaj tuhtajo, spak.

En purgar se meldai in pravi tako,
da vrgli naj bi ga v globoko vodo.
Se žlahtni gospodje vsi skupaj zbero
in raka v paradi v žajspoh neso.

Za frajmana zvoljen en purgar je mlad,
ki moral je raka v žajspoh zagnat.
Čez šance prilezel en polž je enkrat,
je vahtarja splasil, je mislil daj gad.

Na rotovž priteče in s strahom pove,
da čudna zverina čez šance not gre.
Ko rihtar to sliši, se vstraši hudo,
da koj mu je nekaj u hlače ušlo.

En purgar je rekel: Ti lintvern je,
na gmah ga pustimo, požrl bo vse.
Od tistih mal šanc niso več popraviljal,
ker steklega polža preveč so se bal.

ZAZIDAVA NEVELJ

Občinska skupščina je sprejela sklep o arhitektonskem delu zazidalnega načrta stanovanjske soseske Nevlje. Na zemljišču nad cesto Kamnik-Motnik in neveljsko cesto, ki obsega 21 ha, je predvidena gradnja 51 stanovanjskih hiš. Rezerviran je tudi prostor za trgovino, otroško igrišče in za povečano zgradbo osnovne šole.

* NOVOLETNE ŽELJE * NOVOLETNE ŽELJE *

Ob koncu starega leta, v katerem je vsak izmed nas marsikaj doživel v krogu svojih domačih, na delovnem mestu in kot občan sploh, in na pragu novega leta, za katerega spet kujemo načrte in izražamo najboljše želje, smo povprašali nekaj občanov, kako so doživeli leto, ki je za nami in kaj si želijo v letu 1974.

Marija ZUPANČIČ,
delavka iz Motnika

Letošnje leto pomeni za mene osebno in za vso našo dolino velik napredek. Doblili smo prvo moderno industrijsko zgradbo – obrat industrije pohištva Stol. Kaj to pomeni za mene, ki sem petnajst let delala v stari mizarski delavnici, se dobro zavedam. Kot noč in dan. Sedaj smo v novih svetlih in toplih delovnih prostorih. Zato bomo lahko bolje delali. Prepričana sem, da bo tudi kolektiv na Duplici z nami zadovoljen. Za občane v dolini pod Kozjakom pomeni ta obrat, da se jim ne bo treba več seliti in iskati dela drugod.

Želim si, da bi naša dolina spet zaživela, da bi se tudi moji otroci, ki so sedaj zaposleni, fanta v Ljubljani, dekletki pa v Kamniku, zaposlili bliže doma. Ker grem leta 1974 v pokoj, si seveda želim čimboljše pokojnine in mirnega življenja.

Tone SMOLNIKAR – vojak

Tudi našega sodelavca, ki je pred meseci odšel na odlučenje vojaške obveznosti, smo povprašali kaj meni o pretečenem in o željah za prihodnje leto. Na „novem delovnem mestu“ mu sodelavci Kamniškega občana želimo veliko uspehov. Dajmo mu besedo.

Težko je vojaku ocenjevati leto, ki ga zaključujemo, toraj uspehe, ki smo jih dosegli v naši občini. Kljub temu, da sem iz svojega rojstnega kraja in občine, v kateri sicer živim, odšel šele pred dvema mesecema, pa se je zame življenje precej spremenilo. Misli so vseveč tam, kjer je treba, ob orožju, toda res je, da se spomin vrača nazaj, na dni in dogodke, pomembne in manj pomembne, ki smo jih p. reživljali.

Če ugotavljam, kaj smo v naši občini letos spremenili ali uredili, potem lahko rečem, da je vrsta stvari odločilno vplivala, oziroma bo imela svoj vpliv v prihodnjem razvoju občine. Tu imam predvsem v mislih pomembnost javnih razprav o občinskem statutu, o novih republiški in zvezni ustavi, pa seveda šte-

vilne akcije in razprave, ki so zajele kar najširši krog občanov. Prav omenjene spremembe, o katerih smo v naši občini govorili in jih uredničevali že prej (n. pr. zbor delegatov krajevnih skupnosti in podobno) kažejo na zavzetost in zvestost naših delovnih ljudi, in vodstev družbenopolitičnih organizacij, ki se zavedajo pomembnosti nalog za naš nadaljnji razvoj. Žal pa moram ob tem kritično oceniti delo mladske organizacije. Ta ima premajhno družbenopolitično vlogo, oziroma se je člani vodstva ne zavedajo, kljub temu, da smo ga letos na novo izbirali na „demokratski“ način.

Toliko o letošnjem letu. Kaj pa za prihodnje? Preživel ga bom na novem delovnem mestu, izven svoje- ga kraja, zato bom sigurno čakal dan, ko bo minila obveznost. Kot vsak vojak, pa bom seveda najbolj veseli dneva, ko nam bodo prebrali odločitev o skrajšanju vojaškega roka. O tem je pri vojaki največ govora, zato moramo biti optimisti iz dneva v dan. Na ta način bodo dnevi minevali hitreje, ne le dnevi, tudi leto. Upajmo, da bo prihodnje še uspešnejše!

Tone GALJOT, kmet iz Podgorja

Z letino smo kar zadovoljni, da bi bila še prihodnje leto zatorej. Ker si vsak, ki se je odločil za kmetovanje, želi čimbolj mehanizirati, sem si tudi jaz letos nabavil nekaj strojev. Sam sem kupil nakladalno prikolico, skupaj z drugimi kmeti pa traktorsko škroplilnico.

Letos sem dobil tudi posojilo za gradnjo hleva in silosa. Pet starih milijonov za deset let, vračal pa ga bom s 3% obrestmi. Sedaj je že precej bolje, ker dobiš posojilo. Treba bi bilo še urediti kolikor toliko stalne cene kmetijskih pridelkov, da bi tudi večja posojila brez težav vračali.

Ker sem član kmečke sekcije pri SZDL v Kamniku, dosti slišim o uspešnem delu strojnih skupnosti. Mislim, da je to zelo pametno, saj slikernega stroja sam ne moreš polno izkoristiti. Stroji so dragi. Zato sem predlagal, da bi tudi v Podgorju ustanovili tako strojno skupnost.

Za prihodnje leto si želim poleg dobre letine tudi, da bi dogradil silos, ki sem ga letos zastavil in da bi spravil pod streho nov hlev za 20 glav živine.

Vida BALNTIC – prodajalka iz Zupanjih njiv

Letos sem doživela velike spremembe v svojem življenju.

Zaposlila sem se kot prodajalka pri podjetju TOBAC in delam v kiosku na Titovem trgu. Tu imam tudi boljše osebne prejeme. Življenje v domačem okolju in širše se je v preteklem letu precej spremenilo. Živimo boljše. Toda vseeno nismo vsi zadovoljni.

Manjka družbenega in kulturnega življenja. Zakaj sameva kulturni dom na Vegradu?

Za prihodnje leto posebne želje nimam. Sprejela bom, kar bo prineslo življenje. Želim pa si mir na svetu, ker le tako bomo vsi lahko živeli, čeprav eni boljše, drugi slabše.

Se to, želim, da bi v Kamniku čimprej zgradili novo avtobusno postajo. Turistično mesto jo nujno potrebuje. Pa tudi središče mesta bi bilo lepše brez natrpanih avtobusov.

Anton KORBAR – gospodar Kluba upokoencev

Največji dosežek v preteklem letu je vsekakor ureditev našega kluba upokoencev, v zadnjem času

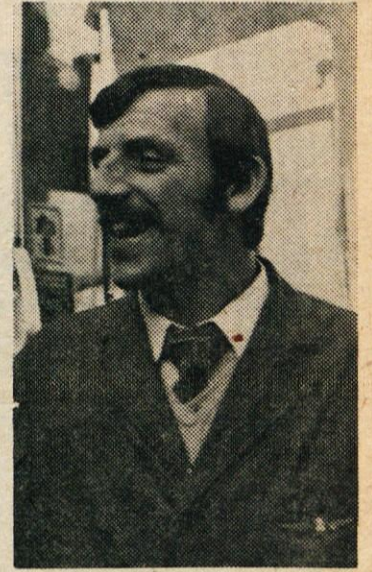

smo opremili tudi kuhinjo. Spomladai pa nameravamo zgraditi balnišče in obnoviti pročelje kluba.

Letos smo razvili tudi društveni prapor in organizirali devet izletov, ki so bili dobro obiskani. Želimo pa urediti še en prostor, kjer bi člani kluba lahko v miru prebirali časopise, igrali šah in podobno. Želimo, da bi se naših izletov udeleževali tudi člani iz drugih krajev in da bi leti tudi več prihajali v naš klub.

Moja največja želja za prihodnje leto je, da bi v Kamniku končno dogradili Dom upokoencev. Tudi v mestu bi bilo treba marsikaj urediti, med drugim Prešernovo ulico, ki danes res ne dela časti pesnikovemu imenu.

Mavricij KVEDER – šofer Viatorja
Pri Viatorju sem šofer štiri leta. S preteklim letom sem kar zadovoljen,

ker nisem doživel nobenega karambola, čeprav moram reči, da so naše ceste „kurje gaze“, ne pa ceste za tako gost promet. Največ vozim na relaciji Ljubljana–Kamnik–Smrečje. Najtežji del na tej progi je Sutna in Samčev predor, posebno takrat, ko gredo ljudje na delo in iz dela.

Kaj naj bi si želel za prihodnje leto drugega kot srečno vožnjo.

To mu želimo tudi mi!

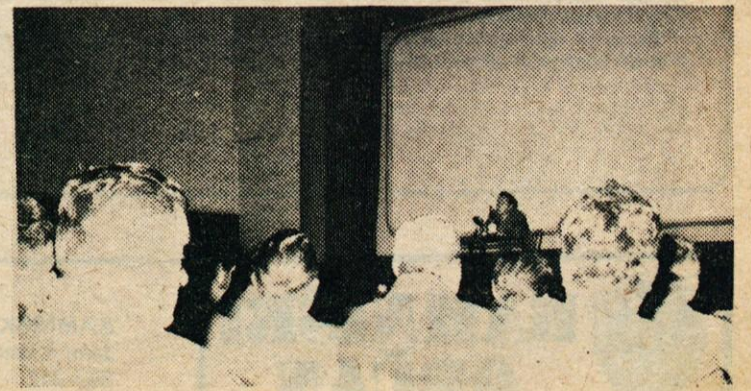
UBOJITO PREDAVANJE O POLOZAJU NA BLIŽNJEM VZHODU

Občinska organizacija ZRVS v Kamniku je pred dnevi pripravila za vse rezervne vojaške starešine v naši občini predavanje o položaju na Blížnjem vzhodu. Zelo izčrpen komentar o vojno-političnih gibanjih, o oborožitvi in taktiki arabske in izraelske vojske v zadnji vojni na Blížnjem vzhodu je zbranim starešinam orisal podpolkovnik Ivo Tominec iz Ljubljane, ki je znan kot vojnopolitični komentator na ljubljanski televiziji in v dnevnem tisku.

V veliki dvorani kina DOM v Kamniku se je zbralo preko 350 rezervnih vojaških starešin, ki so z velikim zanimanjem sledili res kvalitetnemu predavanju.

Žal, da zanimivi opisi naših orožij, uporabljenih v zadnji vojni in sploh gibanje na bojiščih ni bilo prikazano s slikovnimi ponazorili.

- lj

REZERVNI STAREŠINE SO Z ZANIMANJEM POSLUŠALI PREDAVANJE O POLOZAJU NA BLIŽNJEM VZHODU

